

A Binabo anun Ioaanes A pirpir kaapa muga

Ioaanes i timu a buk mi. Ia raa ko ra 12 naat na wawer anun Iesu. I timu a buk mi baa i ki na karabus u ra lolo Paatimos. I timui 65 na kilaala namur taa ra winawaan anun Iesu unaanga u ra maawa. U ra kum kilaala maa, a taara na nurnur diat baraata mongoro na mawaat, ma a taara diat pet na bilbil un diat ma di aak doko mongoro kon diat kaai. Ioaanes i timu a buk mi kabina i nemi naa diat a tur dekdek ma diat a nuk paa Iesu.

I wapua daat naa God i nunura a kum utnaa raap baa in waan paat, ma in uwia paa Saataan. Ma u ra tintinip i ra rakrakaan buaal, a kum mawaat baa daat baraatai min napia in raap. Ma God in walaan paa a taara baa diat nurnur, ma in naagagon a taara baa pa diat nurnur. Ma ia waninaar taa a koina taamaan kup diat baa anuna.

Mongoro na utnaa u ra buk mi i welaar ma ra pirpir welwelaar, iaku baa daat manaana u ra Mugaana Buk Taabu in waraaut daat kupi daat a nunura a kukuraaina.

A winawaan i ra buk Binabo:

A turturpaai ra buk mi (1:1-8)

A timtimu karom a kum tena nurnur un 7 na taamaan (1:9-3:22)

A Tadaaru i paapa a buk baa di aa pipin taai (4:1-8:1)

7 na aangelo diat ip 7 na tawuru (8:2-11:19)

A draagon ma ru kuaabaar na wewagua (12:1–13:18)

A kum binabo (14:1–15:8)

7 na laa na kaankaan anun God (16:1-21)

Baabilon i puka ma God i uwia paa Saataan (17:1–20:10)

A bung na naagagon (20:11-15)

A matakina maawa ma ra matakina rakrakaan buaal (21:1–22:6)

A tintinip na pirpir (22:7-21)

¹ A buk mi, ia a wewapua kaapa anun Iesu Kaarisito, baa God i taar taai taana kupi in waiaa taa anuna kum tultul u ra kum utnaa baa marawaai in waan paat. Iesu i tula wa anuna aangelo karom anuna tultul Ioaanes, kupi in pir apuaana a kum utnaa mi taana. ² Ioaanes i wewapua kaapa u ra kum utnaa raap baa ia babo taai. Bi ia a utnaa maa, a pirpir anun God ma ra wewapua kaapa anun Iesu Kaarisito. ³ Ia baa in luk a kum pirpir na propet mi in daan, ma diat kaai baa diat a walangoro a kum pirpir mi di aa timu taai, ma diat a murmuri, diat kaai diat a daan, maa a pakaana bung baa a kum utnaa mi in waan paat uni ia marawaai.

A timtimu anun Ioaanes karom a kum tena nurnur un 7 na taamaan

⁴ Iaa Ioaanes, iaau timtimu karom muaat a kum tena nurnur un 7 na taamaan irong u ra papaar Aasia.

A maarmaari ma ra maalmaal karom muaat kon ia baa i lalaaun namuga, i lalaaun mi ma in lalaaun namur, ma ko ra 7 na nion kaai baa diat turtur namuga naa ra nuna kiki na king, ⁵ ma kon

Iesu Kaarisito, a dowot na tena wewapua kaapa un God, a mugaana taan diat baa diat a lalaaun balet ko ra minaat, ma ra mukmuga anu ra kum king u ra rakrakaan buaal.

I maari daat, ma i palaa laangalaanga wa daat ko ra nundaat kum aakaina mangamangaan ma ra gaapina, ⁶ ma i waki daat kupi daat a naagagon ungaai mai ma kupi daat a kum tena wetabaar karom Tamaana, ia baa nuna God. A minamaar ma ra dekdek raap i ki un Iesu Kaarisito, pa in raap ma pa in raap. Aamen.

⁷ Baboi, i waan pari ma ra pakpakaana baakut, ma a mataa ra taara raap diat a baboi, ma diat utkaai baa diat go taai ma ra bele, ma a kum wunwuna taara raap u ra rakrakaan buaal diat a luan kabina uni. Io, in waan paat ut lenutmaa. Aamen.

⁸ A Tadaaru God, ia baa i lalaaun namuga, i lalaaun mi ma in lalaaun namur, ia baa i dekdek aakit i piri naa, “Iaau a Aalpaa ma ra Omegaa.”*

Ioannes i babo raa i welaar ma Natu ra Muaana

⁹ Iaau Ioanes, a teimuaat ma a tepaamuaat baa daat tur ungaai ma Iesu u ra kinadik, ma u ra nuna mataanitu ma u ra tinur dekdek baa daat kariaana ngunungut. Iaau ki na karabus u ra lolo Paatimos, kabina maa iaau warawaai ma ra pirpir anun God, ma ra wewapua kaapa anun Iesu. ¹⁰ U ra bung anu ra Tadaaru† iaau teng ma ra Takado na Nion, ma namur taang, iaau

---

* **1:8:** Aalpaa ia a mugaana mataana buk u ra pirpir Grik, ma Omegaa ia a tintinip na mataana buk. † **1:10:** A bung anu ra Tadaaru a kukuraaina naa a mugaana bung u ra wik baa di wakilang a tinur balet anun Iesu.

walangoro ina ngaala na ingaan raa, i welaar ma in tawuru. ¹¹ I piri lenbi, “A utnaa baa u baboi, un timu kotoi u ra buk baa di pipini ma un taar wai urong karom a kum tena nurnur un 7 na taamaan bi: Epeso, Simirnaa, Pergaamon, Tiaatira, Saardes, Piladelpia ma Laaudisia.”

¹² Iaa u tur tapuku kupi ang babo ia baa i pipir karom iaa u. Baa iaa u tur tapuku, iaa u babo 7 na turtur na laam na goled. ¹³ Ma naliwan taa ra 7 na turtur na laam iaa u babo raa i “welaar ma Natu ra Muaana,” i mong ma ra iokaana maalu i waan pari tuk ut u ra ru kakina, ma i do a raprabono ma ra in aaru na goled. ¹⁴ In lorina ma ra weu na lorina diaar kabaang aakit welaar ma ra weu na sip, ma i welaar kaai ma ra buabua na top, ma ra ruin kiok na mataana i welaar ma ra kupkup i ra nguan. ¹⁵ A ru kakina diaar welaar ma ra braas baa di aa tun agomgom taai u ra nguan, ma in ingaana i welaar ma ra rurunga i ra top na aalataura. ¹⁶ I paam paa 7 na naangnaang u ra ot na limaana, ma in liwan na wineium baa a ru titina raap diaar wangwangaan aakit, i waan paat ko ra waana. Ma a mataana i welaar ma in mataana mage baa i baarabaara aakit.

¹⁷ Baa iaa u baboi, iaa u puka pari taau naa ra ru kakina welaar ma ra minaat. Namur i ung taa a ot na limaana nate un iaa u, ma i piri naa, “Koku u burut, iaa u a mugaana ma ra tintinipina. ¹⁸ Iaa u a lalaaunina. Iaa u aa maat paa, baboi, iaa u aa lalaaun takum ma iaa u paam akoto a kum ki i ra minaat ma i ra taamaan Edes, a taamaan na nion.

¹⁹ “Io, un timu ma a kum utnaa baa u aa babo taai. Bari diat a kum utnaa maa, a kum utnaa baa

ia waan paat ma a kum utnaa baa in waan paat namur. ²⁰ Bari ia a kukuraai ra utnaa na pidik u ra 7 na naangnaang baa u aa babo taai u ra ot na limaang, ma 7 na turtur na laam na goled: 7 na naangnaang maa i tur wakilang a kum aangelo anun 7 na kikil na taara na nurnur, ma 7 na turtur na laam maa i tur wakilang 7 na kikil na taara na nurnur.

2

A pirpir karom a taara na nurnur irong Epeso

¹ “Un timtimu karom aangelo anu ra taara na nurnur irong Epeso lenbi:

A kum pirpir mi anun ia baa i paam 7 na naangnaang u ra ot na limaana, ma i waan naliwan u ra 7 na turtur na laam na goled.

² Iaaununura a kum utnaa baa muaat paampaami ma anumuaat kum dekdek na pinapaam, ma anumuaat tinur dekdek baa muaat kariaana kinadik. Iaaununurai naa pa muaat maadek paa a kum aakaina taara. Ma muaat aa walaar ta diat baa diat waatung diat naa a kum aapostolo, iaku wakir diat a kum aapostolo mulu, ma muaat aa babo lele diat naa a kum tena warwaruga.

³ Muaat aa kariaana kinadik u ra iaang, iaku pa muaat talangan uni, muaat tur dekdek ut.

⁴ Iaku iaaunakuna muaat u ra utnaa bi: Pa muaat maari iaaunama walaar ma namuga muaat maari iaaunama. ⁵ Muaat a nuk paa anumuaat koina kini aakit namuga baa muaat aa puka paa koni! Muaat a nukpuku, ma muaat a paambalet a kum utnaa baa namuga muaat paampaami. Baa pa muaat a nukpuku, ang waan paat karom muaat,

ma ang rakaan wa anumuaat turtur na laam ko ra ngaiaana. ⁶ Iaku raa utnaa bi ia baa muaat paami i koina: Muaat milikuaana a kum pinapaam anu ra taara baa diat murmur a wawer anun Nikolaaos, baa iaau kaai iaau milikuaanai.

⁷ Ia baa in talingaana, i koina baa in walangoro a pirpir baa a Takado na Nion i piri karom a taara na nurnur. Ia baa a tena niuwia, ang mulaaot paai kupi in wangaan ko ra in diwaai na lalaaun, baa i tur u ra Paradaaiso anun God.

A pirpir karom a taara na nurnur irong Simirnaa

⁸ “Un tintimu karom aangelo anu ra taara na nurnur irong Simirnaa lenbi:

A kum pirpir mi anun ia baa a mugaana ma ra tintinipina, ia baa i maat paa, ma ia lalaaun balet.

⁹ Iaau nunura a kum kinadik baa i manong muaat, ma anumuaat kini na pot na maarmaari, iaku muaat ki na tadaaru ut! Iaau nunura a kum pirpir aakaka baa raa taara diat piri un muaat. Diat maa, diat piri naa diat a kum te Iudaia, iaku wakir diat a kum te Iudaia, diat ko ra kikil anun Saataan. ¹⁰ Koku muaat burutaana a kum kinadik baa marawaai ma in waan paat karom muaat. Baboi, Saataan in waruk taa ta taara kon muaat u ra ruma na karabus kupi in walaar muaat, ma muaat a kariaana kinadik un ta 10 bung. Muaat a tur dekdek ut u ra numuaat nurnur tuk u ra bung baa muaat a maat uni, ma ang taar taa a lalaaun karom muaat welaar ma di taar in kaaeng na niuwia taan te.

¹¹ Ia baa in talingaana, i koina baa in walangoro a pirpir baa a Takado na Nion i piri karom a taara

na nurnur. Ia baa a tena niuwia, a weru minaat pa in baanaakakai.

A pirpir karom a taara na nurnur irong Pergaamon

¹² “Un timtimu karom aangelo anu ra taara na nurnur irong Pergaamon lenbi:

A kum pirpir mi anun ia baa anuna in liwan na wineium a ru titina raap diaar wangwangaan aakit.

¹³ Iaaununura a taamaan muaat ki iaai, a taamaan baa Saataan ia ki na king iaai. Iaku maa muaat paam akoto dekdek a iaang, anumuaat nurnur pa i waan ingen kon iaau. Muaat paami utkaai lenmaa u ra kilaala baa di aak doko Aantipaas uni. Ia maa anung dowot na tena wewapua kaapa baa di aak dokoi u ra numuaat taamaan, a taamaan baa Saataan i ki iaai.

¹⁴ Iaku iaau takuna muaat u ra kum utnaa bi: Raa taara baa kuraa diat naliwan taa muaat, diat aa murmur a wawer anun Baalaam, ia baa i wer Baalaak kupi in waruga a taara Israael ma diat paam aakaina mangamangaan, baa diat aan a utnaa na winangaan di wetabaar mai karom a kum taabataaba ma diat paam a kum paamuk na mangamangaan. ¹⁵ Raa taara kaai kon muaat diat aa murmur a wawer anun Nikolaaos. ¹⁶ Muaat a nukpuku! Baa pate, ang waan paat gagaa karom muaat, ma ang weium ma diat ma ra in liwan na wineium baa i waan paat ko ra waang.

¹⁷ Ia baa in talingaana, i koina baa in walangoro a pirpir baa a Takado na Nion i piri karom a taara na nurnur. Ia baa a tena niuwia, ang tabaarai ma ta maana baa i taana ino. Ma ang taar taa kaai in kabaang na waat di aa timu taa a matakina iang

uni, baa pa te i nunurai. Ia ot ku, baa iaau taar taa ina waat mi taana in nunurai.

A pirpir karom a taara na nurnur irong Tiaatira

¹⁸ “Un timtimu karom aangelo anu ra taara na nurnur irong Tiaatira lenbi:

A kum pirpir mi anu ra Natun God baa a ruin kiok na mataana i welaar ma ra kupkup i ra nguan, ma a ru kakina diaar welaar ma ra braas baa di aa tun agomgom taai u ra nguan.

¹⁹ Iaaununura a kum pinapaam baa muaat paampaami, anumuaat maarmaari, anumuaat nurnur, anumuaat pinapaam na wewaraaut ma anumuaat tinur dekdek baa muaat kariaana kinadik. Iaaununurai naa anumuaat kum pinapaam mari, diat ngaala aakit taa ra kum pinapaam muaat paami namuga.

²⁰ Iaku iaau takuna muaat u ra utnaa bi: Pa muaat lu wa Iesabel, a tabuan baa i piri naa ia a propet. I wer araara anung kum tultul, kupi diat a paam a kum paamuk na mangamangaan ma kupi diat a aan a utnaa baa di aa wetabaar taau mai karom a kum taabataaba. ²¹ Iaaununurai naa taar taa a pakaana bung taana kupi in nukpuku uni ko ra nuna kum paamuk na mangamangaan, iaku pa i nemi. ²² Io, ang taar a ngaala na malaapaang taana ma in laana inep ku u ra baana. Ma diat kaai baa diat paam a paamuk na mangamangaan ungaai mai, ma pa diat nukpuku ko ra paamuk na mangamangaan anun Iesabel, ang taar a dekdek na kinadik karom diat. ²³ Ma ang aak doko a kum natnatun Iesabel, kupi a taara na nurnur raap diat a nunurai naa iaununura a balaa ra

taara ma ra nuknukindiat raap, ma ang baalui karom muaat raaraa welaar ut ma ra numuaat kum pinapaam.

²⁴ Iaku raa taara kaai kon muaat matira Tiaatira pa diat murmur a kum wawer anun Iesabel, ma pa diat murmur a kum utnaa bi di waatungi naa a kum dekdek na utnaa na pidik anun Saataan. Iaa piri taa muaat naa, pang ung taa balet ta mawaat nate un diat. ²⁵ A kum utnaa raap baa muaat paam akotoi muaat a tur dekdek uni tuk baa ang waan paat.

²⁶⁻²⁷ Ia baa a tena niuwia ma i paam ot paa anung nemnem tuk u ra tintinipina, ang taar taa a naagagon taana lenutmaa a naagagon Tamaang i taar taai taang, kupi in naagagon a kum wunwuna taara raap mai.

‘In naagagon adekdek diat ma ra ina buka na aaen,

ma in gina diat welaar ma di puar ginagina a kuro baa di paami ko ra piapaap.’ *Kele 2:9*

²⁸ Ma ang tabaarai kaai ma ina naangnaang na laar.

²⁹ Ia baa in talingaana, i koina baa in walangoro a pirpir baa a Takado na Nion i piri karom a taara na nurnur.

3

A pirpir karom a taara na nurnur irong Saardes

¹ “Un tintimu karom aangelo anu ra taara na nurnur irong Saardes lenbi:

A kum pirpir mi anun ia baa i teng ma ra 7 na Nion God ma i paam paa 7 na naangnaang.

Iaa nunura a kum pinapaam baa muaat paampaami. A taara diat piri naa muaat lalaun,

iaku muaat aa maat. ² Muaat a tawaangun, ma muaat a wadekdek anumuaat kum koina mangamangaan baa i pot na maat ma, maa iaau baboi naa anumuaat kum pinapaam pa i kudulaan namataa ra nung God. ³ Io, muaat a nuk paa a utnaa baa di aa taar taai taa muaat ma muaat aa walangoro taai, muaat a taraam uni ma muaat a nukpuku. Iaku baa pa muaat a tawaangun, ang waan paat karom muaat welaar ma ra tena walong ma pa muaat a nunura a pakaana bung baa ang waan paat karom muaat uni.

⁴ Iaku raa kabaanadi kon muaat matira Saardes, pa diat baana dur anundiat kum maalu. Diat a waan ungaai ma iaau, diat a mong ma ra kabaang na maalu, maa kabina diat gomgom u ra nundiat lalaaun. ⁵ Ia baa a tena niuwia, in mong lenmaa ma ra kabaang na maalu. Ma pang una wa a iaana ko ra buk na lalaaun, ma ang pir apuaanai namataan Tamaang ma anuna kum aangelo.

⁶ Ia baa in talingaana, i koina baa in walangoro a pirpir baa a Takado na Nion i piri karom a taara na nurnur.

A pirpir karom a taara na nurnur irong Piladelpia

⁷ “Un timtimu karom aangelo anu ra taara na nurnur irong Piladelpia lenbi:

A kum pirpir mi anun ia baa i gomgom, ma i dowot. I paam a ki anun Dewid, ma baa i paapa a bonanaaka, pa te in balbalaat laar paai, ma baa i balbalaat, pa te in paapa laar paai.

⁸ Iaaununura a kum pinapaam baa muaat paampaami. Baboi, a balbalaat ia tapaapa namuga taa muaat, ma pa te in balbalaat laar paai. Iaaununurai naa a dekdekimuaat pa i ngaala, iaku muaat murmur ut anung pirpir, ma pa muaat weoro wa a iaang. ⁹ Diat baa a kikil anun Saataan diat piri naa diat a kum te Iudaia, iaku pate, diat a kum tena warwaruga. Ang naagagon diat kupi diat a waan karom muaat ma diat a ki but keke namuga taa muaat, ma diat a pir apuaanai naa iaaununura maari muaat. ¹⁰ Kabina baa muaat murmur anung wetulaa kupi muaat a tur dekdek baa muaat kariaana kinadik, io, iaaununura kaai ang baboura baat muaat ko ra pakaana bung baa a ngaala na walawalar in waan paat u ra rakrakaan buaal raap, kupi in walaar diat baa diat ki main napia.

¹¹ Marawaai maku ang waan paat. Muaat a paam akoto dekdek a utnaa baa muaat aa paam akotoi, kupi koku te in lo paa kum kaaeng na niuwia kon muaat. ¹² Ia baa a tena niuwia, ang waturi kupi ia a toro u ra ruma na wetabaar anu ra nung God ma pa in pari balet koni. Ma ang timu a iaa ra nung God uni, ma ra iaa ra taamaan anu ra nung God, a matakina Ierusalem, baa in waan pari taanginaanga u ra maawa ko ra nung God. Ma ang timu taa kaai a matakina iaang uni.

¹³ Ia baa in talingaana, i koina baa in walangoro a pirpir baa a Takado na Nion i piri karom a taara na nurnur.

A pirpir karom a taara na nurnur irong Laaudisia

¹⁴ “Un timtimu karom aangelo anu ra taara na nurnur irong Laaudisia lenbi:

A kum pirpir mi anun ia baa Aamen, a dowot na tena wewapua kaapa anun God baa i lingtatuna aakit, ia baa a kabi ra kum wawaki anun God.

¹⁵ Iaaununura a kum pinapaam baa muaat paampaami. Pa muaat madiring ma pa muaat wuwan kaai. Iaaunemi naa muaat a madiring baa muaat a wuwan. ¹⁶ Kabina maa muaat wuwan kinalik ku, pa muaat wuwan lingtatuna, ma pa muaat madiring, ang marmarua wa muaat ko ra waang. ¹⁷ Muaat piri naa, ‘Maia, miaat tadaaru, miaat ung ungaai mongoro na wuwuwung ma pa miaat iba kup ta utnaa.’ Iaku pa muaat babo lelei naa anumuaat kinkini pa i koina, muaat pot na maarmaari, muaat iba, muaat pula ma muaat towaturia. ¹⁸ Iaaunwaraaut muaat ma ra kum ninunuk bi: Muaat a kul a goled taang, baa di aa tun agomgom taai u ra nguan, kupi muaat a tadaaru. Ma muaat a kul kaai in kabaang na maalu taang baa muaat a gopi, ma muaat a gop baat muaat mai ko ra numuaat wawirwir, maa muaat towaturia ku. Ma muaat a kul a marasin taang ma muaat a ungi u ra ruin kiok na mataamuaat, kupi muaat a babo wakaak.

¹⁹ Diat baa iaaunmaari diat, iaaunlaana taar a dekdek na pirpir karom diat ma iaaunlaana watakado diat. Io, muaat a tawaangun ma muaat a nukpuku. ²⁰ Baboi, iaaunur naa ra bonanaaka ma iaaunpipidik. Baa te in walangoro in ingaang ma in paapa aara a bonanaaka, ang ruk karomi, ma mir a wangaan ungaai.

²¹ Ia baa a tena niuwia, ang mulaaot paai kupi mir a ki ungaai u ra nung kiki na king, welaar ma iaau a tena niuwia, ma iaau ki ungaai ma Tamaang u ra nuna kiki na king.

²² Ia baa in talingaana, i koina baa in walangoro a pirpir baa a Takado na Nion i piri karom a taara na nurnur.”

4

A lotu inaanga u ra maawa

¹ Io, namur, baa iaau bababo iaau babo paa a balbalaat ia tapaapa inaanga u ra maawa. Ma in ingaan ia baa iaau aa walangoro muga taai, baa i pirpir karom iaau welaar ma in tawuru, i piri naa, “Waan tato urin, ang waiaa ta ui u ra kum utnaa baa diat a waan paat namur.” ² Io, iaau teng maut ma ra Takado na Nion. Ma namuga taang, iaau babo a kiki na king inaanga u ra maawa, ma raa i ki taau uni. ³ Ma ia baa i ki taau u ra kiki na king maa, i baarabaara welaar ma ra ru ngaatngaat na waat di waatung diaar naa iaaspaar ma kaarnelian. Ma in tinaagagol i tur lili paa a kiki na king, i baarabaara welaar ma ra ngaatngaat na waat di waatungi ma emiraaled. ⁴ Ma 24 na kiki na king diat tur lili a kiki na king maa, ma 24 na mukmuga kuraa diat ki taau un diat. Diat mong ma ra kum kabaang na maalu, ma u ra kum lorindiat diat ung a kum kaaeng na king baa di paami ko ra goled. ⁵ Ma in mamame, a pakpagur ma ra rurunga, ditul waan paat ko ra kiki na king. Ma namuga naa ra kiki na king 7 na laam kuaa diat kupkup ma. Diat maa a 7 na nion God. ⁶ Matira kaai naa ra kiki na king, raa utnaa i

babo welaar ma ra pakaana taai baa di paami ko ra galaas, ma i kaapakaapa aakit.

Waat na lalaaun na wawaki diat tur lili a kiki na king, a panpanindiat i teng ma ra kum kiok na mataandiat namuga ma namur taan diat. ⁷ A mugaana lalaaun na wawaki i welaar ma ra laaion, a werudi i welaar ma ra bulumakaau, a wetuldi a mataana i welaar ut ma ra muaana, a wewaati i welaar ma ra manigulaai baa i rowo.

⁸ A waat na lalaaun na wawaki mi, raaraa kon diat 6 na bibiaana, ma a kum kiok na mataandiat i teng u ra panpanindiat, ma natudaangi ra kum bibiaandiat utkaai. U ra marum ma ra mage, pa diat ngo ma ra wawaatung u ra piri lenbi,

“I gomgom, i gomgom, i gomgom,

A Tadaaru God, ia baa i dekkek aakit,

ia baa i lalaaun namuga, i lalaaun mi ma in lalaaun namur.”

⁹ Ia baa i ki u ra kiki na king, baa in lalaaun takum pa in raap ma pa in raap, waat na lalaaun na wawaki mi diat wangaala paai, diat rui ma diat waatung wakaak karomi. A pakpakaana bung raap baa diat paami lenmi, ¹⁰ io, 24 na mukmuga kaai diat puka ruru namataan ia baa i ki u ra kiki na king, ia baa i lalaaun takum pa in raap ma pa in raap, ma diat lotu karomi. Diat rakaan wa anundiat kum kaaeng na king ma diat ung taai namuga naa ra kiki na king ma diat piri lenbi,

¹¹ “Anumiaat Tadaaru ma anumiaat God,

i takado aakit baa din wangaala pa ui ma din ru ui,

ma i takado aakit baa un paam akoto a dekkek.

Maa ui, u waki a kum utnaa raap.

U waki diat u ra num nemnem ut,
ma diat lalaaun ku kon ui.”

5

A buk baa di aa pipin taai ma a Naat na Sip

¹ Iaa u babo a buk u ra ot na limaan ia baa i ki u ra kiki na king. A buk maa di aa pipin taai, di aa timtimu raap taau u ra ru papaarina, ma di aa bulit baat taai ma 7 na bulit baa a wakilang kuraa ma un diat. ² Ma iaa u babo a dekdek na aangelo i wetiri ma ra ina ngaala na ingaana lenbi, “Woi maa i takado kupi in wawaaka wa 7 na bulit bi ko ra buk, ma in palaai?” ³ Pain te inaanga u ra maawa, ma min napia, baa nabalaa ra pia in pet laar paai kupi in palaa a buk maa, ma in baboi. ⁴ Ma iaa u luan dekdek, maa pa te i takado kupi in palaa a buk maa, ma in baboi. ⁵ Io, raa mukmuga i piri taang naa, “Koku u luan! Baboi, a laaion anu ra wuna taara Iuda, in aakaarin Dewid, ia a tena niuwia. In pet laar paai kupi in wawaaka wa 7 na bulit ma in palaa a buk maa.”

⁶ Namur iaa u babo a Naat na Sip, i babo lenbaa di aa aak doko taai, i tur naa ra kiki na king, ma waat na lalaaun na wawaki ungaai ma ra kum mukmuga diat tur lili paai. A Naat na Sip maa 7 na komina, ma 7 na kiok na mataana. Diat a 7 na nion God baa di tula wai u ra rakrakaan buaal raap. ⁷ A Naat na Sip i waan ma i lo paa a buk ko ra ot na limaan ia baa i ki u ra kiki na king. ⁸ Baa i lo paa a buk maa, waat na lalaaun na wawaki ma 24 na mukmuga, diat puka ruru taau namuga naa ra Naat na Sip. Diat raap diat paam raaraa gitaa ma raaraa laa baa di paami ko ra goled. A kum laa

maa diat teng ma raa mangaana bulit baa di tuni ma a tubalina i aangawian wakwakaak. Diat maa a kum aaraaring anu ra taara anun God. ⁹ Ma diat kele a matakina kelekele lenbi,

“Ui ut u takado kupi un lo paa a buk ma un wawaaka wa a kum bulit koni, kabina maa di aak doko ui,

ma u kul talili paa a taara karom God ma ra gaapim,

a taara ko ra kum wunwuna taara raap, a taara ko ra kum aalawur mangaana pirpir raap, a taara ko ra kum taamtaamaan raap ma ra taara ko ra kum wunwuna mataan-itu raap.

¹⁰ U waki diat kupi diat a naagagon ungaai ma ui, ma diat a kum tena wetabaar karom anundaat God,

ma diat a naagagon u ra rakrakaan buaal.”

¹¹ Namur iaau bababo ma iaau walangoro kum ingaa ra mongoro na aangelo baa diat tur lili paa a kiki na king ma waat na lalaaun na wawaki ma ra kum mukmuga. A kum aangelo diat mongoro aakit, pa te in luk laar pa diat. ¹² Diat kelekele ma ra ngaala na ingaandiat lenbi,

“I takado aakit baa a Naat na Sip baa di aak dokoi in paam akoto a dekdek, a ngaala na wuwuwung, a manaana ma ra niongor.

Ma i takado aakit baa din rui, din wangaala paai ma din pir walaawa paai!”

¹³ Ma iaau walangoro a kum ingaa ra kum wawaki raap inaanga u ra maawa ma u ra rakrakaan buaal ma nabalaa ra rakrakaan buaal

ma nabalaa ra pakaana taai, a kum utnaa raap
 baa di waki diat, diat kelekele lenbi,
 “Karom ia baa i ki u ra kiki na king, ma karom a
 Naat na Sip,
 din pir walaawa pa diaar, din ru diaar ma din
 wangaala pa diaar.
 Ma diaar a paam akoto a dekdek,
 pa in raap ma pa in raap.”

¹⁴ Ma waat na lalaaun na wawaki maa diat piri
 naa, “Aamen,” ma ra kum mukmuga diat puka
 pari ma ra urur ma diat lotu.

6

A Naat na Sip i wawaaka wa a kum bulit

¹ Iaa u baboi baa a Naat na Sip i wawaaka wa
 a mugaana bulit kon 7 na bulit kuraa u ra buk.
 Iaa u walangoro raa ko ra waat na lalaaun na
 wawaki i wewataai ma ra in ingaana i welaar ma
 ra pakpagur lenbi, “Waan urin!” ² Ma baa iaa u
 bababo, iaa u babo paa a kabaang na os namuga
 taang. Ma ia baa i ki nate uni, i paam paa a
 panpanaak na wineium, ma di taar taa in kaaeng
 na king taana. I waan ma ra dekdek kupi in uwia
 paa a wineium.

³ Baa a Naat na Sip i wawaaka wa a weru bulit,
 iaa u walangoro a weru lalaaun na wawaki i piri
 naa, “Waan urin!” ⁴ Raa os bulung i waan paat i
 taar aakit. Ma ia baa i ki nate uni di taar taa a
 dekdek taana kupi in rakaan wa a maalmaal ko
 ra rakrakaan buaal, ma a taara diat a aak doko
 wetwetalaai diat. Ma di taar taa ina ngaala na
 liwan na wineium taana.

⁵ Baa a Naat na Sip i wawaaka wa a wetula bulit, iaau walangoro a wetula lalaaun na wawaki i piri naa, “Waan urin!” Baa iaau bababo, iaau babo paa a marut na os namuga taang. Ma ia baa i ki nate uni, u ra limaana i paam paa a utnaa baa di laana walwalaar a kum mawaat mai. ⁶ Iaau walangoro raa utnaa i welaar ma in ingaan raa naliwan naa ra waat na lalaaun na wawaki i piri naa, “A mataa ra utnaa in ngaala aakit. Din kul raa kilogrem na wit ma raa denaaria,* ma din kul tula kilogrem na baali† kaai ma raa denaaria. Iaku koku a wel na oliwa ma ra waain i ngaala a mataandiaar.”

⁷ Baa a Naat na Sip i wawaaka wa a wewaata na bulit, iaau walangoro in ingaa ra wewaata na lalaaun na wawaki i piri naa, “Waan urin!” ⁸ Baa iaau bababo, iaau babo paa a kabu na os namuga taang. Ma ia baa i ki nate uni a iaana A Minaat. Edes, a taamaan na nion, i murmur marawaai karomi. Di taar taa a dekdek taan diaar kupi diaar a naagagon un raa pakaan kon waat na pakaana ko ra rakrakaan buaal, kupi diaar a aak doko diat u ra wineium, ma ra minolo, ma ra kum aakaina malaapaang, ma ra kum lomlom na wewagua kaai taanga u ra rakrakaan buaal.

⁹ Baa a Naat na Sip i wawaaka wa a welima na bulit, iaau babo a niondiat baa di aa aak doko wa diat, kabina baa diat murmur ot paa a pirpir anun God ma diat wewapua uni. Iaau babo diat

---

* **6:6:** Raa denaaria i welaar ma ra wedok anun raa muaana un raa bung na pinapaam. † **6:6:** Ruin mangaana wali baa di paam a palawaa ko ra waandiaar, a wit ma ra baali. A wit i koina taa ra baali.

natudaangi ra luwu na tuntun wetabaar. ¹⁰ Diat kulkulaai ma ra kum ngaala na ingaandiat lenbi, “A Ngaala na Tadaaru, ui u gomgom ma u lingtatuna. Unaangaian ma un naagagon baalu paa a gaapimiaat karom diat baa diat ki u ra rakrakaan buaal?” ¹¹ Io, di taar taa a kum kabaang na maalu taan diat raap. Ma di wapua diat naa, diat a ki kinalik paa balet, tuk baa din aak doko diat kaai baa diat papaam ungaai ma diat u ra Koina Wewapua, ma ra kum tateindiat u ra nurnur. Din aak doko diat welaar ma diat baa di aa aak doko muga wa diat, tuk a nilulukindiat in ot.

¹² Iaa baboi baa a Naat na Sip i wawaaka wa a we-6 na bulit. A ngaala na guria i tataang dekdek aakit, in mataana mage i marut maku welaar ma ra in marut na maalu na tinobo baa di paami ma ra weu na me, ma ra kalaang i taar welaar ma ra gaap. ¹³ Ma ra kum naangnaang inaanga nate u ra baakut diat puka pari u ra rakrakaan buaal, welaar ma ra kum kako ra waina fig baa diat puka pari u ra dekdek na dadaip baa i ip wa diat ko ra in diwaaina. ¹⁴ Ma ra baakut kaai i panaai ku welaar ma ra maat baa di pipini. Ma ra kum taangaai ma ra kum lolo diat kakaraai paa ko ra kum ngaiaandiat.

¹⁵ Io, a kum king taanga u ra rakrakaan buaal ma ra kum ngaala na mukmuga, a kum mukmuga anu ra kum tena wineium, diat baa diat tadaaru ma ra kum wuwuwung, a kum tena dekdek, a kum wilawilaau ma diat baa wakir a kum wilawilaau, diat raap diat paraau u ra kum babaang na waat, ma naliwan naa ra kum ngaalangaala na waatwaat u ra kum taangaai. ¹⁶ Ma diat kulkulaai

karom a kum ngaalangaala na waat ma ra kum taangaai naa, “Muaat a puka baat pa miaat, ma muaat a walipa baat miaat ko ra mataan ia baa i ki u ra kiki na king, ma ko ra kaankaan anu ra Naat na Sip! ¹⁷ Maa anundiaar ngaala na bung na kaankaan ia waan paat, ma woi maa in tur laar paai namuga taan diaar?”

7

Di wakilang taa 144 na aarip ko ra kum wuna taara Israael

¹ Baa a kum utnaa mi i raap, iaau babo waat na aangelo diat tur un waat na mataana dadaip u ra rakrakaan buaal. Diat paam baat paa waat na mataana dadaip kupi koku diat ip a buaal, a pakaana taai, ma ra kum diwaai. ² Iaau babo paa raa aangelo bulung i waan paat ko ra mataana taubaar i paam paa a wakilang anun God, ia baa a lalaaunina. I wewataai ma ina ngaala na ingaana karom waat na aangelo baa di aa taar taa a dekdek taan diat kupi diat a baanaakaka a buaal ma ra pakaana taai. ³ I piri lenbi, “Koku muaat baanaakaka a buaal, a pakaana taai ma ra kum diwaai, tuk baa miaat aa ung taa a wakilang u ra kum maari ra kum tultul anu ra nundaat God.” ⁴ Iaau walangoro a nilulukindiat baa di aa wakilang ta diat, bari diat: 144 na aarip ko ra kum wunwuna taara Israael raap.

⁵ Di aa wakilang taa 12 aarip ko ra wuna taara anun Iuda,

12 aarip ko ra wuna taara anun Ruben,

12 aarip ko ra wuna taara anun Gaad,

⁶ 12 aarip ko ra wuna taara anun Aaser,

12 aarip ko ra wuna taara anun Naaptaali,
 12 aarip ko ra wuna taara anun Maanaase,
 7 12 aarip ko ra wuna taara anun Simion,
 12 aarip ko ra wuna taara anun Lewi,
 12 aarip ko ra wuna taara anun Isaakaar,
 8 12 aarip ko ra wuna taara anun Sebulon,
 12 aarip ko ra wuna taara anun Iosep,
 12 aarip ko ra wuna taara anun Beniaamin.

A kor na taara diat lotu karom God

9 Namur taa ra kum utnaa mi iaau bababo, ma iaau babo paa a ngaala na kor na taara baa pa te in luk laar pa diat. A taara ko ra kum wunwuna mataanitu raap, a taara ko ra kum wunwuna taara raap, a taara ko ra kum taamtaamaan raap ma ra taara ko ra kum aalawur mangaana pirpir raap, diat tur namuga taa ra kiki na king ma ra Naat na Sip. Diat mong ma ra kum kabaang na maalu, ma diat paam paa a kum turun na baaibaai. 10 Diat kulkulaai ma ra kum ngaala na ingaandiat lenbi,

“A warwalaan anu ra nundaat God,
 ia baa i ki u ra kiki na king
 ma anu ra Naat na Sip kaai.”

11 A kum aangelo raap diat tur lili paa a kiki na king ma a kum mukmuga ma waat na lalaan na wawaki. Diat puka ruru ma ra mataandiat unapia namuga taa ra kiki na king, ma diat lotu karom God, 12 diat piri naa,

“Maia!

Daat a pir walaawa paa anundaat God, daat a wangaala paai, daat a waatung wakaak karomi ma daat a rui.

I paam akoto a manaana, a dekdek ma ra niongor

pa in raap, ma pa in raap.
Aamen!”

¹³ Io, raa ko ra kum mukmuga i tiri iaau naa, “Woi diat mi diat mong ma ra kum kabaang na maalu, ma diat waan taangawaai?” ¹⁴ Iaau baalui naa, “Tadaaru, ui ut u nunurai.” Ma i piri taang naa, “Diat mi, diat baa diat aa lalaaun pilaa ko ra ngaala na kinadik baa i manong diat, ma diat aa gi kapkabaang paa anundiat kum maalu ma ra gaap i ra Naat na Sip. ¹⁵ Io, lenmaa, diat turtur namuga naa ra kiki na king anun God, diat papaam karomi u ra nuna ruma na wetabaar u ra mage ma ra marum.

Ma ia baa i ki u ra kiki na king in burung baat diat ma ra nuna ruma na sel kupi diat a ki ungaai mai.

¹⁶ Pain diat a molo,
ma pain diat a maruk balet ma.

Ma in mataana mage pa in baanaakaka diat,
ma pa ta utnaa kaai in raang aakaka diat.

¹⁷ Kabina maa a Naat na Sip baa i ki naliwan u ra kiki na king, ia anundiat tena baboura.

In muga diat kup a kum mataana daanim, a kum palaa na lalaaun.

Ma God in upa wa a kum lur na mataandiat raap.”

8

A we-7 na bulit

¹ Baa a Naat na Sip i wawaaka wa a we-7 na bulit, inaanga u ra maawa a kini wowowon i welaar ma 30 minit. ² Io, iaau babo 7 na aangelo baa diat laana turtur namuga naan God, ma di taar taa 7 na tawuru taan diat. ³ Raa aangelo

bulung i waan paat i tur taau naa ra luwu na tuntun wetabaar. I paam paa a laa na goled, baa di laana tuntun a bulit baa a tubalina i aangawian wakwakaak uni. Di taar taa a ngaala na bulit maa taana ma i tuni kup a wetabaar. I ung ungaai ma ra kum aaraaring anu ra taara raap anun God u ra luwu na tuntun wetabaar di paami ma ra goled, namuga naa ra kiki na king. ⁴ In tubal i ra bulit baa i aangawian wakwakaak i waan tato unaanga ungaai ma ra kum aaraaring anu ra taara anun God. In tubal maa i tur tato ko ra limaa ra aangelo unaanga namataan God. ⁵ Namur aangelo i wateng paa balet a laa ma ra nguan ko ra luwu na tuntun wetabaar, ma i ong pari taai nate u ra rakrakaan buaal. A pakpagur, a rurunga, a mamame ma ra guria diat waan paat.

A kum aangelo diat ip a kum tawuru

⁶ Io, ⁷ na aangelo baa diat paam ⁷ na tawuru diat waninaar kupi diat a ip diat. ⁷ A mugaana aangelo i ip anuna in tawuru, io, a baata na aais i waan paat ungaai ma ra nguan baa di aa paam ungaai taai ma ra gaap, ma di ong pari wai u ra rakrakaan buaal. Raa pakaan kon tula pakaana ko ra rakrakaan buaal i kupkup raap. Raa pakaan kon tula pakaana ko ra kum diwaai i kupkup raap, ma a kum wali raap baa i tawa kaai, i kupkup raap.

⁸ A weru aangelo i ip anuna in tawuru, io, raa utnaa i welaar ma ra ngaala na taangaai baa i kupkup, di ong wai unataai. Raa pakaan kon tula pakaana ko ra pakaana taai i wekiaa kup a gaap.

⁹ Raa pakaan kon tula pakaana ko ra kum utnaa diat lalaaun nataai diat maat, ma raa pakaan kon tula pakaana ko ra kum paraau diat wirua.

¹⁰ A wetula aangelo i ip anuna in tawuru, io, ina ngaala na naangnaang baa i kupkup welaar ma ra ina ulu i puka taanginaanga u ra baakut ma i puka taau nate un raa pakaan kon tula pakaana ko ra kum daanim i aalir, ma ra kum mataana daanim. ¹¹ A iaa ra ina naangnaang maa di waatungi naa Mapaak Aakit. Ma raa pakaan kon tula pakaana ko ra kum daanim i mapaak aakaka. Ma mongoro na taara baa diat inim ko ra kum daanim maa diat maat, kabina u ra palaa baa i mapaak aakaka.

¹² A wewaata na aangelo i ip anuna in tawuru, io, di pakaat raa pakaan kon tula pakaana ko ra in mataana mage, a kalaang ma ra kum naangnaang. Io, raa pakaan kon tula pakaana kon diat i baboto. Raa pakaan kon tula pakaana kon raa bung na marum ma raa bung na keke kaai pa ta kaapa uni.

¹³ Baa iaau bababo, iaau walangoro a manigulaai baa i rowo inaanga u ra maup i wewataai ma ra ina ngaala na ingaana lenbi, “In aaka! In aaka! In aaka karom diat baa diat ki u ra rakrakaan buaal, kabina u ra ingaa ra tuluin tawuru baa marawaai ma tula aangelo ditul a ipi.”

9

¹ A welima na aangelo i ip anuna in tawuru, io, iaau babo ina naangnaang baa ia puka paa taanginaanga u ra baakut ma ia puka taau nate u ra rakrakaan buaal. Di taar taa a ki taana

ko ra ngaala na tung baa pa di babo laar paa a tuktukina. ² Baa i paapa a ngaala na tung maa, in tubal i tur paat koni welaar ma in tubal ko ra ngaala na nguan i karangaap aakit. Ma in mataana mage ma ra baakut i baboto taa ra tubal ko ra ngaala na tung maa. ³ A kum ko diat waan pari ko ra in tubal maa, ma diat ki u ra rakrakaan buaal, ma di taar taa a dekdek taan diat, welaar ma a dekdek i ra skopian.* ⁴ Di piri taan diat naa koku diat baanaakaka a wali u ra rakrakaan buaal, ma ra kum diwaai kaai. Diat a baanaakaka ku diat baa pa ta wakilang anun God u ra kum maarindiat. ⁵ Iaku wakir di taar taa a dekdek taan diat kupi diat a aak doko diat, pate, kupi diat a wakadik diat ku 5 na kalaang. Ma anundiat ngunungut i welaar ma ra ngunungut i ra skopian baa i go a taara. ⁶ U ra kum bungbung maa, mongoro diat a nemnem kup a minaat in waan paat karom diat, iaku pa diat a maat. Diat a nemi kupi diat a maat, iaku maa a minaat in waan paa ku kon diat.

⁷ A kum ko maa diat babo welaar ma ra kum os baa di aa waninaar ta diat kup a wineium. U ra lorindiat raa kum utnaa i welaar ma ra kum kaaeng na king baa di paami ko ra goled, ma a mataandiat i welaar ma ra mataa ra kum mulina. ⁸ A weu na lorindiat i iok welaar ma ra weu na lori ra in tabuan, ma a kum lakondiat i welaar ma ra kum lako ra kum laaion. ⁹ Di ung baat a kum raprabondiat ma ra kum utnaa baa i babo welaar ma ra aaen. A rurunga i ra kum bibiaandiat i

---

* **9:3:** A skopian ia raa aakaina utnaa baa a wineiumina i aaka aakit taa ra pokpokolamaa. I laana weium ma ra in taabubuina welaar ma ra waar.

welaar ma ra rurunga baa mongoro na kiki na winawaan ma mongoro na os diat welulu gagaa kup a wineium. ¹⁰ A kum taabubuindiat i welaar ma ra taabubu i ra kum skopian, ma a minminaat i ki uni. Ma a dekdek i ki u ra taabubuindiat kupi diat a baanaakaka a taara mai un 5 na kalaang. ¹¹ A aangelo ko ra ngaala na tung baa pa di babo laar paa a tuktukina, ia maa anundiat king. Di waatung a iaana u ra pirpir Ebraaio baa Aabadon, ma u ra pirpir Grik baa Aapolion.† ¹² Ia raap a mugaana kinadik. Raa ru kinadik kuraa utbaai.

¹³ A we-6 na aangelo i ip anuna in tawuru, io, iaau walangoro in ingaai i waan paat ko ra waat na kom baa i tur nate u ra waat na luk i ra luwu na tuntun wetabaar. A luwu maa di paami ma ra goled, ma i tur namuga taan God. ¹⁴ In ingaai maa i piri taa ra we-6 na aangelo baa i paam anuna in tawuru lenbi, “Un palaa wa waat na aangelo baa di wi koto ta diat u ra ngaala na daanim Eupraat.”

¹⁵ Io, i palaa wa waat na aangelo maa, kupi diat a aak doko raa pakaan kon tula pakaana ko ra taara raap. A waat na aangelo maa diat baa God ia waninaar ta diat kup a pakaana bung maa, a bung maa, a kalaang maa ma kilaala maa.

¹⁶ A niluluk i ra taara na wineium baa diat ki u ra kum os diat welaar ma 200 na milian raap. Iaau walangoroi lenmaa. ¹⁷ U ra nung binabo iaau babo a kum os ma diat baa diat ki nate un diat. A kum utnaa baa diat ung baat a kum raprabondiat mai i taar welaar ma ra nguan, i

---

† **9:11:** Aabadon ma Aapolion a kukuraaindiaar baa a “Tena baanaakaka taara.”

bulu ma i gamol welaar ma ra saalfa. A lori ra kum os diat welaar ma ra lori ra kum laaion. A tubal, a nguan ma ra saalfa ditul pari ko ra kum waandiat. ¹⁸ A tubal, a nguan ma ra saalfa baa ditul pari ko ra kum waandiat, ditul aak doko raa pakaan kon tula pakaana ko ra taara raap. ¹⁹ A dekdek i ra kum os i ki u ra kum waandiat ma a kum taabubuindiat. A kum taabubuindiat i welaar ma ra kum wui baa a minminaat kuraa i ki u ra waandiat. A kum os diat a wakinkin a taara ma ra kum taabubuindiat.

²⁰ Ma a taara baa a aakaina kinadik mi pa i aak doko diat, pa diat nukpuku ko ra kum taabataaba baa diat paami ma ra limaandiat. Pa diat ngo ko ra nilotu karom a kum tabaraan ma ra kum taabataaba na goled, baa silwa, baa braas, baa waat, baa diwaai. A kum taabataaba baa pa diat babo, pa diat walangor ma pa diat waanwaan. ²¹ Ma pa diat nukpuku kaai ko ra aak doko taara, paam uraura, kum paamuk na mangamangaan ma ra winalong.

10

Aangelo ma ra kinalik na buk baa di laana pipini

¹ Io, iaau babo raa dekdek na aangelo bulung i waan pari waanwaan taanginaanga u ra maawa. I mong ma ra baakut, ma in tinaagagol i ki laawa taau nate u ra in lorina. A mataana i welaar ma in mataana mage, ma ra ru kakina i babo welaar ma ra nguan. ² I paam paa a kinalik na buk baa di laana pipini, kuraa i tapaapa taau u ra limaana. I watur taa a ot na kakina nate u ra pakaana taai, ma a maira na kakina u ra pia. ³ Ma i

kulkulaai ma ina ngaala na ingaana welaar ma in ingaa ra laaion. Baa i ge a ingaan 7 na pakpagur diat pirpir. ⁴ Baa 7 na pakpagur diat aa pirpir raap paa, iaau waninaar kupi ang timtimu, iaku iaau walangoro in ingaan raa taanginaanga u ra maawa i piri naa, “Koku u timu koto a kum pirpir baa 7 na pakpagur diat aa pir taai, un wapidik baati ku.”

⁵ Ma aangelo baa iaau babo taai baa i tur taau nate u ra pakaana taai ma u ra pia, i tulaa tato wa a ot na limaana unaanga u ra maawa. ⁶ Ma i weweliman un ia baa i lalaaun takum, ma i waki a baakut ma ra kum utnaa raap baa diat ki uni, a rakrakaan buaal ma ra kum utnaa raap baa diat ki uni, ma ra pakaana taai ma ra kum utnaa raap baa diat ki uni, ma i piri naa, “Pa ta pakaana bung na pet abilbiling balet ma. ⁷ U ra bung baa a we-7 na aangelo in waninaar kupi in ip anuna in tawuru, din paam ot paa a utnaa na pidik anun God, welaar ma ia pir taai taa ra nuna kum tultul a kum propet.”

⁸ Io, in ingaan raa baa iaau aa walangoro taai taanginaanga u ra maawa i pirpir balet karom iaau lenbi, “Un waan ma un lo paa a buk, baa kuraa i tapalaa taau u ra limaa ra aangelo baa i tur taau nate u ra pakaana taai ma u ra pia.”

⁹ Io, iaau waan karom a aangelo ma iaau aaringi kupi in taar taa a kinalik na buk maa taang. Ma i piri taang lenbi, “Lo paai, ma un aani. In wamapaak in balaam, iaku u ra waam in namian welaar ma ra polo i ra in tup baa i namian aakit.” ¹⁰ Io, iaau lo paa a kinalik na buk maa ko ra limaa ra aangelo, ma iaau aani. Ma

u ra waang i namian welaar ma ra polo i ra in tup baa i namian aakit. Iaku, baa iaau kanomi, i wamapaak in balaang. ¹¹ Ma di piri taang naa, “Un pirpir na propet balet u ra mongoro na taara ko ra kum taamtaamaan, mongoro na taara ko ra kum wunwuna mataanitu, mongoro na taara ko ra kum aalawur mangaana pirpir ma mongoro na king.”

11

A ru dowot na tena wewapua kaapa

¹ Di taar taa in diwaai taang, i welaar ma ra in diwaai di laana maak mai, ma di wapua iaau naa, “Un tur, un waan ma un maak a ruma na wetabaar anun God, ma ra luwu na tuntun wetabaar, ma un luk diat baa diat lotlotu matira. ² Iaku un maadek wa a pakaana nataamaan ko ra ruma na wetabaar, koku u maaki. Maa kabina di aa taar taai karom a taara baa wakir a taara anun God, ma diat a paa durdur a gomgom na taamaan anun God welaar ma 42 kalaang. ³ Ma ang taar taa a dekdek taa ra nung ru tena wewapua kaapa un iaau, diaar a mong ma ra maalu na tapunuk ma diaar a pirpir na propet paa ta 1,260 bungbung.”

⁴ A ru tena wewapua kaapa mi, diaar a ruin diwaai na oliwa ma a ru turtur na laam, baa diaar tur namataa ra Tadaaru anu ra rakrakaan buaal. ⁵ Baa te i nemi kupi in baanaakaka diaar, a nguan in waan paat ko ra waandiaar ma in aan wa anundiaar kum ebaar. Baa te i nem na baanaakaka diaar a nguan ut ko ra waandiaar in aan doko wai. ⁶ A ru muaana mi diaar paam

akoto a dekdek kupi diaar a turbaat a baakut kupi koku a baata i puka u ra pakaana bung baa diaar pirpir na propet. Diaar paam akoto kaai a dekdek kupi diaar a puku a kum palaa kupi in gaap, ma diaar a raapu a rakrakaan buaal ma ra aalawur mangaana kinadik raap u ra kum pakpakaana bung baa diaar nemi.

⁷ Baa diaar a waraap wa anundiaar wewapua kaapa, a kuaabaar na wewagua in waan tato ko ra ngaala na tung baa pa di babo laar paa a tuktukina. In weium ma diaar, in uwia pa diaar ma in aak doko wa diaar. ⁸ Ma a minaatindiaar in inep ku u ra aakapi i ra ngaala na taamaan di pir welaarai ma Sodom ma Aaigipto, a taamaan baa di aak waat kaai anundiaar Tadaaru iaai. ⁹ Ma a taara ko ra kum taamtaamaan raap, a taara ko ra wunwuna taara raap, a taara kon diat baa diat pirpir ma ra aalawur mangaana pirpir ma ra taara ko ra kum wunwuna mataanitu raap diat a bababo a minaatindiaar ta tula bung ma ra kukurina ma pa diat a taraam kupi din punang diaar. ¹⁰ Ma a taara u ra rakrakaan buaal diat a gaaia ku un diaar, diat a waiaa anundiat gaaia ma ra wetabaar karom diat wetwetalaai, kabina maa a ru propet mi diaar wakadik a taara u ra rakrakaan buaal.

¹¹ Iaku namur taan tula bung ma ra kukurina, God i ip aruk taa a dadaip na lalaaun un diaar. Io, diaar lalaaun ma diaar tur, ma a ngaala na bunurut i lo diat baa diat babo diaar. ¹² Io, diaar walangoro ina ngaala na ingaan raa taang-inaanga u ra maawa i piri naa, “Mur a waan tato urin.” Ma diaar waan tato ma ra baakut unaanga

u ra maawa, ma anundiaar kum ebaar diat babo wa diaar.

¹³ U ra pakaana bung ut maa, a ngaala na guria i waan paat. Ma raa pakaan kon raa noina pakaana ko ra ngaala na taamaan maa i tareng. 7 na aarip na taara diat maat, ma diat baa diat lalaaun pilaa diat burut aakit, ma diat pir walaawa paa God baa i ki inaanga u ra maawa.

¹⁴ A weru kinadik ia raap. A wetula kinadik marawaai ma in waan paat.

A we-7 na tawuru

¹⁵ A we-7 na aangelo i ip anuna in tawuru, io mongoro na ngaala na ingaa ra taara inaanga u ra maawa diat piri lenbi,

“A mataanitu u ra rakrakaan buaal ia tapuku kupi a mataanitu ma anu ra nundaat Tadaaru ma anuna Kaarisito.

In ki na king takum, pa in raap ma pa in raap.”

¹⁶ 24 na mukmuga baa diat ki u ra nundiat kum kiki na king namuga taan God, diat puka ruru ma ra mataandiat unapia, ma diat lotu karom God.

¹⁷ Diat piri naa,

“Miaat waatung wakaak karom ui a Tadaaru God baa u dekdek aakit, u lalaaun namuga ma u lalaaun mi, maa u ra ngaala na dekdekim u aa turpaa anum kini na king.

¹⁸ A kum mataanitu ingen diat kaankaan, ma anum kaankaan kaai ia waan paat.

A pakaana bung ia waan paat kupi un naagagon diat baa diat aa maat, ma kupi un dok anum kum tultul a kum propet

ma anum taara, diat baa diat urur u ra iaam, a kum kinkinalik ma ra kum ngaalangaala, ma un kamaar wa diat baa diat baanaakaka a rakrakaan buaal.”

¹⁹ Io, a ruma na wetabaar anun God inaanga u ra maawa i tapaapa, ma nabalaa ra nuna ruma na wetabaar di babo anuna bok na kunubu. Ma in mamame, a pakpagur, a rurunga, a guria, ma ra ngaala na baata na aais diat waan paat.

12

A tabuan ma ra draagon

¹ A ngaala na wakilang i waan paat inaanga u ra maawa. Raa tabuan i mong paa ma in mataana mage, ma ra kalaang kuraa i ki natudaangi ra ru kakina, ma in kaaeng na king baa 12 na naangnaang kuraa uni, i ki nate u ra in lorina.

² A tabuan mi i kipbaala, ma i kulkulaai ma ra ngaala na ngunungut, kabina maa marawaai ma in babuta.

³ Raa wakilang bulung i waan paat inaanga u ra maawa. Baboi! A ngaala na draagon, a panina i taar, 7 na lorina, 10 komina, ma 7 na kaaeng na king u ra 7 na lorina. ⁴ In taabubuina i aarupa pari wa raa pakaan kon tula pakaana ko ra kum naangnaang taanginaanga u ra baakut, ma i ong pari wa diat urin napia. Ma a draagon maa i tur taau namuga naa ra tabuan baa i weulaa na binabuta, kupi in kanom paa natunalik u ra pakaana bung ut maa baa in buta wai. ⁵ Io, i buta paa a naat muaana, ia baa in naagagon adekdek a kum wunwuna taara raap ma ra ina buka na aae. Ma di lo tato gagaa paai unaanga karom

God, ma kup anuna kiki na king. ⁶ Ma a tabuan i welulu ong uaa u ra bil na wanua u ra pakaana baa God ia waninaar taai, kupi din babourai iaai welaar ma 1,260 bungbung.

⁷ Diat tur kup a wineium inaanga u ra maawa. Mikaael ma nuna kum aangelo diat weium ma ra draagon, ma a draagon ma nuna kum aangelo kaai diat baalu diat. ⁸ Diat uwia paa a draagon, ma pa ta pakaana balet ma anu ra draagon ma ra nuna kum aangelo inaanga u ra maawa. ⁹ Di ong pari wa a ngaala na draagon, ina wui taanga naraap, baa di waatungi naa Saataan baa a Tena Wetakun, ia baa i ben araara wa a rakrakaan buaal raap. Di ong pari wai ungaai ma ra nuna kum aangelo urin napia.

¹⁰ Io, iaau walangoro ina ngaala na ingaan raa inaanga u ra maawa i piri naa,

“Mi a warwalaan anu ra nundaat God, anuna dekdek, ma ra nuna mataanitu,
ma ra naagagon anu ra nuna Kaarisito diat
aa waan paat.

Maa a Tena Wetakun baa i taktakuna a kum
tateindaat,
ia baa i taktakuna diat namataan God u ra
mage ma ra marum,
di aa ong pari wai.

¹¹ A kum tateindaat diat aa uwia paai
ma ra gaap i ra Naat na Sip
ma u ra nundiat dowot na wewapua.

Ma pa diat maari baat anundiat lalaaun ko ra
minaat.

¹² Io, a maawa ma muaat baa muaat ki uni,
muaat a gaaia.

Iaku in aaka karom a rakrakaan buaal ma ra pakaana taai kaai
 maa a Tena Wetakun ia waan pari karom mur!

Anuna kaankaan i karangaap aakit,
 maa i nunurai naa pa nuna ta ngaala na pakaana bung ma.”

¹³ Io, baa a draagon i baboi baa di aa ong pari wai urin u ra rakrakaan buaal, i lu a tabuan baa i buta paa a naat muaana. ¹⁴ Di taar taa a ru bibiaa ra ngaala na manigulaai taa ra tabuan maa, kupi in rowo mai kup a pakaana baa God ia waninaar taai inaanga u ra bil na wanua, kupi din babourai iaai ko ra ina wui, welaar ma tula kilaala ma ra kukurina. ¹⁵ Ina wui i marua wa a palaa ko ra waana welaar ma ra daanim, kupi in aalira wa a tabuan maa. ¹⁶ Iaku a pia i waraaut a tabuan maa, i pangaanga ma i kanom paa a daanim baa a draagon i marua wai. ¹⁷ Ma a draagon i kaankaan aakit karom a tabuan maa, ma i waan kupi in weium ma raa kum natnatu ra tabuan kaai maa. Diat baa diat tartaraam u ra kum Naagagon anun God, ma diat murmur Iesu ma diat wewapua kaapa uni. ¹⁸ Ma a draagon i tur taau maku nakonu.

13

A kuaabaar na wewagua i tur tato ko ra pakaana taai

¹ Namur iaau babo paa a kuaabaar na wewagua i tur tato ko ra pakaana taai. 10 komina ma 7 na lorina, ma 10 kaaeng na king diat ki nate u ra kum komina. Ma un raaraaina lor di aa timu

taa a kum iaana baa i wakinalik paa God mai. ² A kuaabaar na wewagua baa iaau baboi i welaar ma ra lepad,* iaku a ru kakina i welaar ma ra ru kaki ra bea,† ma ra waana i welaar ma ra waa ra laaion. A draagon i taar taa a dekdekina, anuna kini na king, ma anuna ngaala na naagagon karom a kuaabaar na wewagua maa. ³ Raaina lori ra kuaabaar na wewagua i babo welaar ma di aa aak doko taai, iaku a baaba na minaat maa ia maau balet. A rakrakaan buaal raap i kakaian ma diat murmur a kuaabaar na wewagua maa. ⁴ A taara diat lotu karom a draagon, kabina maa ia taar taa a naagagon karom a kuaabaar na wewagua. Ma diat lotu kaai karom a kuaabaar na wewagua, ma diat wetiri naa, “Woi maa i welaar ma ra kuaabaar na wewagua mi? Woi maa i pet laar paai kupi in umi?”

⁵ Di mulaaot taa a kuaabaar na wewagua kupi in waatung a kum pirpir na aamaan ngaala ma ra kum pirpir baa in wakinalik paa God mai, ma in papaam paa ma ra nuna naagagon 42 kalaang. ⁶ I paapa a waana kupi in pir akinalik paa God, ma in pir aakaka a iaana, a wanua baa i ki iaai ma diat baa diat ki inaanga u ra maawa. ⁷ Di taar taa a dekdek taana kupi in weium ma ra taara anun God, ma in uwia pa diat. Di taar taa a naagagon taana kupi in naagagon a kum wunwuna taara raap, a taara ko ra kum taamtaamaan raap, diat baa diat pirpir ma ra aalawur mangaana pirpir

---

* **13:2:** A lepad ia raa mangaana kuaabaar na wewagua welaar ma ra taaiga. A weu na panina i tukatuka. † **13:2:** A bea ia raa ngaala na kuaabaar na wewagua.

raap, ma ra taara ko ra kum wunwuna mataanitu raap. ⁸ Ma diat raap baa diat ki u ra rakrakaan buaal, baa a iaandiat pa i ki u ra buk na lalaaun, baa di aa timu taai baa God pa i waki utbaai a rakrakaan buaal, diat a lotu karom a kuaabaar na wewagua. A buk na lalaaun maa anu ra Naat na Sip, baa di aak doko wai. ⁹ Ia baa in talingaana, i koina baa in walangor mai.

¹⁰ Baa God ia mulaaot taai naa ta taara ko ra nuna taara diat a karabus, diat a karabus ut maa.

Baa ia mulaaot taai naa din aak doko ta taara ko ra nuna taara ma in liwan na wineium, din aak doko diat ut mai.

Baa i lenmaa, io a taara anun God diat a tur dekdek ma diat a nurnur.

A kuaabaar na wewagua i tur paat ko ra pia

¹¹ Io, iaau babo raa kuaabaar na wewagua bulung i tur paat ko ra pia. Ru komina welaar ma ra naat na sip, iaku i pirpir welaar ma ra draagon. ¹² I papaam ma ra naagagon raap ko ra mugaana kuaabaar na wewagua, kupi in waraaut a mugaana kuaabaar na wewagua mai, kupi a rakrakaan buaal ma diat baa diat ki uni diat a lotu karom a mugaana kuaabaar na wewagua, baa a baaba na minaat i taana uni ia maau balet.

¹³ A kuaabaar na wewagua baa i tur paat ko ra pia i paam a kum utnaa na kakaian. Raa utnaa na kakaian baa i paami, i wataa pari paa a nguan taanginaanga nate u ra maawa urin u ra rakrakaan buaal namataa ra taara. ¹⁴ I ben araara a taara baa diat ki u ra rakrakaan buaal, kabina u ra kum wakilang baa i paam diat ma ra dekdek baa di taar taai taana kupi in waraaut a

mugaana kuaabaar na wewagua mai. I wapua diat kupi diat a watur a taabataaba i ra mugaana kuaabaar na wewagua kupi diat a wangaala paai mai. A mugaana kuaabaar na wewagua maa namuga i kinkin u ra in liwan na wineium, iaku i lalaaun ut. ¹⁵ Di taar taa a dekdek taana kupi in tabaara a taabataaba i ra mugaana kuaabaar na wewagua ma ra dadaip na lalaaun, kupi in pirpir ma in naagagoni baa din aak doko diat baa pa diat taraam kupi diat a lotu karomi.

¹⁶ A weru kuaabaar na wewagua i wowo paa a taara raap, kupi din ung a wakilang u ra ot na limaandiat baa u ra maarindiat. I wowo paa a kum kinkinalik ma ra kum ngaalangaala, a kum tadaaru ma ra kum iba na taara, a kum wilawilaau, ma diat baa wakir a kum wilawilaau. ¹⁷ Pa te in kukul ma pa te in wiura, baa pa ta wakilang kuraa uni. A wakilang maa a iaa ra kuaabaar na wewagua ma ra piga i ra iaana. ¹⁸ Te baa i manaana in kaapa wakaak kup a utnaa mi. In luk ungaai a mataana piga anu ra kuaabaar na wewagua, maa a piga i tur wakilang a iaan raa muaana. Anuna mataana piga maa 666.

14

A Naat na Sip ma 144 na aarip na taara

¹ Baa iaau bababo, iaau babo paa a Naat na Sip i tur irong u ra Taangaai Sion ungaai ma 144 na aarip na taara, diat baa di aa timu taa a iaa ra Naat na Sip ma ra iaan Tamaana kaai u ra kum maarindiat. ² Ma iaau walangoro a ngaala na rurunga taanginaanga u ra maawa

i welaar ma ra unga na top na aalataura, ma welaar ma ra in ingaa ra ngaala na pakpagur. A rurunga baa iaau walangoroi i welaar ma ra taara baa diat ogo anundiat kum gitaa. ³ Diat kele a matakina kelekele namuga taa ra kiki na king, ma ra waat na lalaaun na wawaki ma ra kum mukmuga. Pain te in pet laar paai kupi in wawer u ra kelekele mi. 144 na aarip baa di aa kul walaangalaanga pa diat ko ra rakrakaan buaal, diat ku diat a pet laar paai. ⁴ Diat bi pa diat durdur, maa pa diat inep ungaai ma in tabuan, diat wagomgom anundiat lalaaun. Diat murmur a Naat na Sip u ra kum wanua baa i laana waan iaai. Naliwan taa ra taara u ra rakrakaan buaal di kul walaangalaanga pa diat. Di taar diat karom God ma karom a Naat na Sip, welaar ma ra mugaana wai ra pinapaam baa di laana tabaara God mai. ⁵ Pa di walangoro ta warwaruga ko ra waandiat, ma pa ta utnaa baa din takuna diat uni.

A tula aangelo ditul wewapua u ra naagagon

⁶ Io, iaau babo raa aangelo bulung i rowo u ra maup naa ra kum baakut, ma i lo a Koina Wewapua baa in ki takum, kupi in warawaai mai karom a taara baa diat ki u ra rakrakaan buaal, a taara ko ra kum wunwuna mataanitu raap, a taara ko ra kum wunwuna taara raap, diat baa diat pirpir ma ra aalawur mangaana pirpir ma ra taara ko ra kum taamtaamaan. ⁷ I pirpir ma ina ngaala na ingaana lenbi, “Muaat a burut kup God, ma muaat a pir walaawa paai, maa anuna pakaana bung na naagagon ia waan paat. Muaat a lotu karom God, ia baa i waki a baakut,

a rakrakaan buaal, a pakaana taai ma ra kum daanim.”

⁸ A weru aangelo i murmur ma i piri naa, “A ngaala na taamaan Baabylon ia puka! Ia puka! Ia baa i wainim a kum wunwuna taara raap ma ra dekdek na waain i ra nuna paamuk na mangamangaan.”

⁹ A wetula aangelo i murmur ma i pirpir ma ra ina ngaala na ingaana lenbi, “Baa te in lotu karom a kuaabaar na wewagua ma ra taabataabaina, ma din ung taa anuna wakilang u ra in maarina baa u ra limaana, ¹⁰ ia kaai in inim ko ra waain na kaankaan anun God. A waain mi di aa waninaar taai, a dekdekina i ngaala aakit, ma di laboi u ra kaap na kaankaan anun God. Din wakadiki ma ra nguan na saalfa namuga taa ra Naat na Sip ma ra kum gomgom na aangelo anun God.

¹¹ Ma ina mi i ra andiat kinadik i tubal tato, pa in raap ma pa in raap. Diat baa diat lotu karom a kuaabaar na wewagua ma ra taabataabaina ma diat baa a wakilang i ra iaana kuraa un diat pain diat a ngo u ra mage ma ra marum.” ¹² Io, i koina baa a taara anun God diat a tur dekdek, diat baa diat tartaraam u ra kum Naagagon anun God ma anundiat nurnur i tur dekdek un Iesu.

¹³ Ma iaau walangoro in ingaan raa taangi-naanga u ra maawa i piri naa, “Un timu a utnaa bi: Diat baa diat maat ma ra nurnur u ra Tadaaru turpaai mi ma tuk namur, diat daan.” A Takado na Nion i piri naa, “Maia, diat a ngo ko ra nundiat kum pinapaam, kabina maa a wai ra nundiat kum koina pinapaam in waan ungaai ma diat.”

Din tangaa a rakrakaan buaal maa ia mugaan

¹⁴ Baa iaau bababo iaau babo paa a kabaang na baakut, ma raa paan diat i “welaar ma Natu ra Muaana” i ki nate uni. I ung paa in kaaeng na king baa di paami ma ra goled u ra in lorina, ma u ra limaana i paam paa in liwan baa i wangwangaan aakit. ¹⁵ Raa aangelo bulung i waan pari ko ra ruma na wetabaar, ma i wewataai ma ina ngaala na ingaana karom ia baa i ki nate u ra baakut lenbi, “Lo paa anum in liwan ma un tangaa. A pakaana bung na tinangaa ia waan paat, maa a kum utnaa u ra rakrakaan buaal ia mugaan raap.” ¹⁶ Io, ia baa i ki nate u ra baakut, i papakaat ma nuna in liwan u ra rakrakaan buaal, ma i tangaa a rakrakaan buaal.

¹⁷ Raa aangelo bulung i pari ko ra ruma na wetabaar inaanga u ra maawa. Ia kaai i paam in liwan baa i wangwangaan aakit. ¹⁸ Raa aangelo bulung, ia baa i naagagon a nguan, i pari ko ra luwu na tuntun wetabaar, ma i wewataai ma ina ngaala na ingaana karom ia baa i paam paa in wangwangaan na liwan naa, “Un pakaat a kum kurkuren na waain taanga u ra rakrakaan buaal, ma un ru ungaai diat, maa diat aa mugaan raap.” ¹⁹ Ma aangelo i papakaat ma nuna in liwan, ma i ru ungaai a waina waain ko ra rakrakaan buaal. Ma i ong taai u ra balaa ra ngaala na tung na waat baa di laana paa ginagina a waina waain iaai kupi in polo. A ngaala na tung maa i tur wakilang a kaankaan anun God. ²⁰ Ma di paapaa ginagina a kum waina waain u ra tung na waat maa, baa kuaa ut nataamaan ko ra liplip i ra ngaala na taamaan. Ma a gaap i aalir paat ko ra tung na waat baa di laana paa ginagina a waina waain

iaai. I iok welaar ma 300 na kilomita, ma i lubu tato unaanga nate tuk u ra pakaana aaen baa i taana u ra waa ra os.

15

7 na aangelo ma 7 na kinadik

¹ Iaa u babo raa ngaala na wakalang balet inaanga u ra maawa, ma iaau kakaian aakit uni. 7 na aangelo diat paam paa 7 na kinadik. A kum kinadik mi, a kum tintinipina, kabina maa a kaankaan anun God i welaar maraagaam.

² Ma iaau babo raa utnaa i babo welaar ma ra pakaana taai di paami ma ra galaas baa i wewalot ungaai ma ra nguan. Diat baa diat uwia paa a kuaabaar na wewagua ma ra taabataabaina ma ra piga i ra iaana, diat tur naa ra papaara pakaana taai maa, ma diat paam paa a kum gitaa baa God ia taar taai taan diat. ³ Diat kele a kelekele anun Moses, a tultul anun God, ma ra kelekele anu ra Naat na Sip lenbi,

“Tadaaru God u dekdek aakit,
 anum kum pinapaam diat ngaala ma di kakaian aakit un diat.
 Ui a King anu ra kum wunwuna taara raap,
 anum kum mangamangaan diat takado ma diat lingtatuna.

⁴ Tadaaru, woi maa pa in burut kup ui?
 Ma woi maa pa in pir walaawa paa a iaam?
 Maa ui ku u gomgom.
 A kum wunwuna taara raap diat a waan paat,
 ma diat a lotu karom ui,
 maa anum kum takado na pinapaam ia kaapa raap karom a taara.”

⁵ Io, baa iaau bababo iaau babo paa a ruma na wetabaar inaanga u ra maawa ia tapaapa. A ruma maa ia a ruma na sel baa i wapuaanai naa God i ki karom anuna taara. ⁶ ⁷ na aangelo baa diat paam paa ⁷ na kinadik diat pari ko ra ruma na wetabaar maa. Diat mong ma ra kum kokoina maalu baa diat gomgom ma diat baarabaara aakit, ma diat do a kum raprabondiat ma ra kum aaru na goled. ⁷ Io, raa ko ra waat na lalaaun na wawaki i taar taa ⁷ na laa di paami ma ra goled karom ⁷ na aangelo maa. ⁷ na laa na goled mi diat teng ma ra kaankaan anun God, ia baa i lalaaun takum. ⁸ Ma a ruma na wetabaar i teng ma ra tubal ko ra minamaar anun God ma ko ra dekdekina. Ma pa te i pet laar paai kupi in ruk unaruma, tuk baa din paam ot paa ⁷ na kinadik anu ra ⁷ na aangelo maa.

16

7 na aangelo diat labo 7 na laa na kaankaan anun God

¹ Io, iaau walangoro ina ngaala na ingaan raa ko ra ruma na wetabaar i piri karom ⁷ na aangelo maa lenbi, “Muaat a waan ma muaat a labo ⁷ na laa na kaankaan anun God u ra rakrakaan buaal.”

² A mugaana aangelo i waan ma i labo anuna laa na kaankaan nate u ra buaal baa a kum taara ma ra kum utnaa diat lalaaun iaai. Ma a kum aakaina manmanua aakit, baa diat babo ururian, diat waan paat u ra taara baa a wakilang anu ra kuaabaar na wewagua kuraa un diat ma diat lotu karom a taabataabaina.

³ A weru aangelo i labo anuna laa na kaankaan nate u ra pakaana taai, ma a pakaana taai i wekiaa kup a gaap welaar ma ra gaap i ra muaana baa i maat. Ma a kum utnaa raap baa diat lalaaun nataai diat maat.

⁴ A wetula aangelo i labo anuna laa na kaankaan nate u ra kum daanim baa diat aalir, ma u ra kum mataana daanim, ma diat wekiaa kup a gaap. ⁵ Ma iaau walangoro aangelo baa i baboura a pakaana taai ma ra kum daanim, i piri naa,

“God, ui u lalaaun namuga ma u lalaaun mi, a Tena Gomgom ui,
u takado u ra kum naagagon na binabaalu mi.

⁶ U wainim diat ma ra gaap welaar ma ra naagagon na binabaalu karom diat u ra nundi diat aakaina pinapaam,
kabina maa diat aa aak doko wa anum taara ma ra num kum propet, ma ra gaapindiat i talabo.”

⁷ Ma iaau walangoro in ingaan raa taanginaanga u ra luwu na tuntun wetabaar i piri naa,

“Maia, Tadaaru God u dekdek aakit,
anum kum naagagon diat lingtatuna ma diat takado.”

⁸ A wewaat na aangelo i labo anuna laa na kaankaan nate u ra in mataana mage, ma di taar taa a dekdek taa ra in mataana mage kupi in tun a taara ma ra nguanina. ⁹ Ma ra ngaala na wuwan maa i tun a taara, ma diat pir aakaka a iaan God, ia baa i naagagon taa a kum kinadik mi, iaku maa pa diat nukpuku ma pa diat pir walaawa paai.

¹⁰ A welima na aangelo i labo anuna laa na kaankaan nate u ra kiki na king anu ra kuaabaar na wewagua, ma anuna mataanitu i baboto raap. Ma a taara diat karaat a kaarmendiat u ra ngaala na kinadik maa, ¹¹ ma diat pir aakaka God baa i ki inaanga u ra maawa, kabina u ra ngaala na ngunungut ma ra kum aakaina manmanua baa i taana un diat, iaku pa diat nukpuku ko ra nundiat kum aakaina mangamangaan.

¹² A we-6 na aangelo i labo anuna laa na kaankaan nate u ra ngaala na daanim Eupraat, ma a palaa uni i magege raap kupi in waninaar aakapi kup a kum king taangirong u ra mataana taubaar. ¹³ Namur iaau babo tula tabaraan ditul babo welaar ma tuluina rokrok. Ditul waan paat ko ra waa ra draagon, a waa ra kuaabaar na wewagua ma ra waa ra warwaruga na propet. ¹⁴ Ditul a tula nio ra kum tabaraan ma ditul paampaam a kum utnaa na kakaian ma ditul waan taltalili kup a kum king ko ra rakrakaan buaal raap, kupi ditul a ben ungaai diat kup a wineium u ra ngaala na bung anun God, ia baa i dekdek aakit.

¹⁵ “Baboi, ang waan paat welaar ma ra tena walong. Ia baa i ki na baboura ma i waninaar anuna kum maalu, i daan, maa pa in towaturia ma pa in wawirwir.”

¹⁶ Ma tula nio ra kum tabaraan ditul ben ungaai taa a kum king u ra wanua di waatungi u ra pirpir Ebraaio ma Aamagedon.

¹⁷ A we-7 na aangelo i labo anuna laa na kaankaan u ra maup, ma ina ngaala na ingaan raa i pari ko ra kiki na king inaanga u ra ruma

na wetabaar, ma i piri lenbi, “Ia raap!” ¹⁸ Io, in mamame, a pakpagur, a rurunga ma ra ngaala na guria aakit diat waan paat. Turpaai ko ra wawaki na taara pa ta guria utbaai lenmi i waan paat paa u ra rakrakaan buaal. A ngaala na guria maa i aaka aakit. ¹⁹ Io, a ngaala na taamaan Baabylon i tareng kup tula papaar koni, ma ra kum ngaalangaala na taamtaamaan anu ra kum wunwuna taara diat tareng raap. God i nuk paa a ngaala na taamaan Baabylon ma i wainimi ma ra kaap na waain i teng ma ra karangaap i ra nuna kaankaan. ²⁰ A kum lolo raap diat aa panaai ma a kum taangaai kaai pa te ma i babo diat. ²¹ A ngaala na baata na aais, raain tatuaina a mawaatina i welaar ma 50 kilogrem i puka nate u ra taara. Ma a taara diat pir aakaka God u ra kinadik na baata na aais mi, kabina maa a kinadik mi i aaka aakit.

17

A paamuk na tabuan baa i tur wakilang a ngaala na taamaan Baabylon

¹ Raa ko ra 7 na aangelo baa diat paam 7 na laa i waan karom iaau ma i piri taang naa, “Waan urin, ang waiaa ta ui u ra naagagon na binabaalu karom a paamuk na tabuan baa a iaana i waan werweraan u ra nuna aakaina mangamangaan. Kuraa i ki nate u ra kum daanim. ² A kum king taanga u ra rakrakaan buaal diat paam aakaina mai. Ma a taara u ra rakrakaan buaal diat longlong ko ra waain i ra nuna paamuk na mangamangaan.”

³ Iaa u teng ma ra Takado na Nion ma aangelo maa i lo pa iaa u unaanga u ra bil na wanua. Matira iaa u babo paa raa tabuan i ki taau u ra taar na kuaabaar na wewagua. A wewagua maa, 7 na lorina ma 10 komina ma a panina i teng ma ra kum iaana baa i wakinalik paa God mai. ⁴ A tabuan maa i mong ma ina maalu i welaar ma ra pupu na taawu ma i taar kaai, ma di wamongi ma ra goled ma ra kum ngaatngaat na waat, ma ra kum kokoina gaaragaara. I paam paa a kaap na goled u ra limaana, i teng ma a kum aakaina utnaa ma ra kum dur na mangamangaan taanga u ra nuna paamuk na mangamangaan. ⁵ Di timu taa a iaana u ra in maarina, a utnaa na pidik lenbi,

A NGAALA NA TAAMAAN BAABILON, A NAA RA
KUM PAAMUK NA TABUAN MA A KUM
AAKAINA MANGAMANGAAN AAKIT ANU RA
RAKRAKAN BUAAL.

⁶ Iaa u babo a tabuan maa ia longlong, kabina i inim a gaap i ra taara anun God, a gaapindiat baa diat wewapua kaapa un Iesu.

Baa iaa u baboi, iaa u kakaian aakit. ⁷ Ma aangelo i piri taang naa, "Aawa kabina maa u kakaian? Ang palaa kukuraai ra tabuan, ma ra kuaabaar na wewagua baa i ki taau nate uni, baa 7 na lorina ma 10 komina. ⁸ A kuaabaar na wewagua baa u babo taai, ia lalaaun paa namuga, ma pa i lalaaun mi, ma namur in waan paat balet ko ra ngaala na tung baa pa di babo laar paa a tuktukina, ma in waan kupi in wirua. Ma a taara u ra rakrakaan buaal baa pa di timu a iaandiat u ra buk na lalaaun, turpaai baa God i waki a rakrakaan buaal, diat a kakaian baa diat a babo

a kuaabaar na wewagua mi. Maa ia lalaaun paa namuga, ma pa i lalaaun mi, ma namur in waan paat balet.

⁹ “Te baa i manaana in kaapa wakaak kup a utnaa mi. ⁷ na lorina a kukuraaaina naa ⁷ na taangaai baa a tabuan i ki taau nate un diat. Ma raa kukuraaaina kaai un ⁷ na king. ¹⁰ Limadi diat aa maat, raa maku i ki ma raa kaai kon diat pa i waan paat utbaai. Baa in waan paat in ki kinalik paa ku. ¹¹ Ma a kuaabaar na wewagua baa ia lalaaun paa namuga ma pa i lalaaun mi, ia maa a we-8 na king ko ra ⁷ na king maa, ma in waan kupi in wirua.

¹² “¹⁰ komina baa u baboi, diat maa ¹⁰ king, baa pa diat lo utbaai ta naagagon na king. Iaku un ⁶⁰ minit ku diat a naagagon ungaai ma ra kuaabaar na wewagua welaar ma ra kum king. ¹³ A nuknukindiat i raa ku, ma diat a taar taa a dekdekindiat ma nundiat naagagon karom a kuaabaar na wewagua. ¹⁴ Diat a weium ma ra Naat na Sip, ma a Naat na Sip in uwia pa diat, maa ia a Tadaaru anu ra kum tadaaru, ma a King anu ra kum king. Ma diat baa ia pilak pa diat ma ia wataa pa diat ma diat nurnur lingtatuna karomi, diat a uwia ungaai mai.”

¹⁵ A aangelo i piri taang naa, “A kum daanim baa u baboi, baa a paamuk na tabuan i ki iaai, diat tur wakilang a kum taara ko ra kum taam-taamaan, mongmongoro na taara, a taara ko ra kum wunwuna mataanitu ma diat ko ra aalawur mangaana pirpir. ¹⁶ A kuaabaar na wewagua ma ra ¹⁰ kom baa u babo diat, pa diat a nem a paamuk na tabuan. Diat a baanaakakai ma

diat a rakaan wa anuna minong ma in towaturia maku. Diat a aan a kamanongina, ma diat a tun wai ma ra nguan. ¹⁷ Maa God ut ia wanuk taai u ra nuknukindiat kupi diat a paam ot paa a nuknukina lenbi: Diat a taar taa a dekdekindiat baa diat naagagon mai karom a kuaabaar na wewagua, tuk din paam ot paa a kum pirpir anun God. ¹⁸ A tabuan maa u baboi ia a ngaala na taamaan aakit baa i naagagon a kum king u ra rakrakaan buaal.”

18

Baabilon ia puka

¹ Namur taa ra kum utnaa mi, iaau babo raa aangelo bulung i waan pari taanginaanga u ra maawa. I paam akoto a dekdek na naagagon ma nuna minamaar i wakaapakaapa a rakrakaan buaal. ² Ma i kulkulaai ma ina ngaala na ingaana lenbi,

“A ngaala na taamaan Baabilon ia puka! Ia puka!
Mari ia a pakaana anu ra kum tabaraan
ma a ruma na karabus anu ra kum tabaraan
ma a ruma na karabus anu ra kum pika baa
diat durdur ma diat milmiluan.

³ Ia puka, kabina maa a kum wunwuna taara raap
diat aa inim paa a dekdek na waain i ra
nuna paamuk na mangamangaan.

A kum king ko ra rakrakaan buaal diat paam
aakaina mai.

Ma a kum tena wiura ko ra rakrakaan buaal diat
tadaaru ma ra ngaala na wuwuwung ko ra
nuna kum aakaina mangamangaan,
baa pa i wawirwir mai.”

⁴ Iaa u walangoro balet in ingaan raa taangi-naanga u ra maawa i piri lenbi,

“Anung taara, muaat a pari koni,
 kupi koku muaat laa ungaai mai u ra nuna
 kum aakaina mangamangaan,
 ma kupi koku muaat kaai muaat kariaana
 ana kinadik ungaai mai.

⁵ Maa anuna kum aakaina mangamangaan ia tuk paa a maawa,
 ma God ia nuk akoto anuna kum aakaina pinapaam.

⁶ A mangamangaan i paami karom muaat, din paami balet karomi,
 a utnaa i paam taai un muaat, din baalui welaar ma ru pakaan karomi.

A kaap baa i wainim muaat mai ma muaat aaka uni,
 din watengi ta ru pakaan kupi din wainimi mai.

⁷ I paam akoto a ngaala na minamaar ma a kini na tadaaru,
 io, din taar a ngaala na kinadik ma ra ngaala na tapunuk taana.

I nuki un ia ut lenbi,
 ‘Iaa u a kwin, ma iaa u ki u ra nung kiki na kwin.
 Wakir iaa u a walaa,
 pang tapunuk laar paai.’

⁸ Bi ia kabina baa a kum kinadik mi, a minaat, a tapunuk ma ra minolo
 diat a waan paat karomi un raa bung ot ku.

Ma din tun wai ma ra nguan
 maa a Tadaaru God i dekdek aakit,

ia baa in taar taa a naagagon na binabaalu karomi.

⁹ “A kum king ko ra rakrakaan buaal, baa diat paam aakaina ungaai ma ra paamuk na tabuan maa, ma diat kakale ungaai u ra nuna kum wuwuwung ko ra kum aakaina mangamangaan, baa diat a babo in tubal ko ra nguan baa di tun a tabuan maa uni, diat a tapunuk ma diat a luan.

¹⁰ Diat a tur welwelik taau maku koni, maa diat burutaana kinadik baa di wakadiki mai. Ma diat a piri lenbi,

‘A ngaala na taamaan Baabilon ia aaka. Ia aaka!
Baabilon, a dekdek na taamaan!

Un 60 minit ot ku amaam naagagon na binabaalu ia waan paat karom ui.’

¹¹ “A kum tena wiura ko ra rakrakaan buaal diat a luan ma diat a tapunuk kupi, kabina maa pa te ma in kul anundiat kum utnaa na wiura.

¹² A kum utnaa na wiura lenbi: a goled, a silwa, a kum ngaatngaat na waat ma ra kum kiaau na kalaang, ma ra kum kokoina maalu, a kum maalu i welaar ma ra pupu na taawu, a kum maalu i silika ma ra kum taar na maalu, ma ra kum diwaai baa i aangawian wakwakaak ma ra aalawur mangaana utnaa baa di paami ma ra kom i ra elepaan, ma ra kum ngaatngaat na diwaai, ma ra braas, a aaen ma ra ina ngaatngaat na waat di waatungi ma ra maabel. ¹³ Ma raa

kum utnaa i aangawian wakwakaak, lenbaa a sinamon, a mira, ma ra kum bulit baa a tubalina i aangawian wakwakaak, ma ra waain, a wel na oliwa, a palawaa ma ra wit, ma ra kum bulumakaau ma ra kum sip, a kum os ma ra

kum kaaris, ma ra taara baa diat a papaam na wilawilaau.

¹⁴“A kum tena wiura diat a piri lenbi, ‘A kum utnaa baa u nem aakiti diat aa panaai. Anum kum wuwuwung ma ra num kum minamaar diat kaai diat aa panaai kon ui, ma pa un babo ta diat balet ma.’ ¹⁵ A kum tena wiura baa diat laana wiura a kum utnaa mi, diat baa Baabylon i watadaaru diat, diat a tur welwelik taau maku koni, maa diat burutaana kinadik baa di wakadiki mai. Diat a tapunuk, diat a luan, ¹⁶ ma diat a kulkulaai naa, ‘A ngaala na taamaan Baabylon ia aaka! Ia aaka!

Ia baa i mong ma ra kum kokoina maalu, a kum maalu i welaar ma ra pupu na taawu ma ra kum maalu baa i taar, ma di wamongi ma ra goled, ma ra kum ngaatngaat na waat ma ra kum kokoina gaaragaara.

¹⁷ Un 60 minit ku di baanaakaka raap wa anum ngaala na wuwuwung aakit!’

“Ma a kum kiaapten raap ma diat baa diat waan taltalili ma ra kum paraau, a kum tena pinapaam ko ra kum paraau, ma diat baa diat babo maani ko ra kum paraau, diat a tur welwelik taau maku koni. ¹⁸ Baa diat babo in tubalin Baabylon diat a kulkulaai naa, ‘Woi na taamaan i welaar ma ra koina taamaan aakit mi?’ ¹⁹ Diat a lamira a kum kabu u ra kum lorindiat ma diat a tapunuk, diat a luan ma diat a kulkulaai naa,

‘A ngaala na taamaan Baabylon ia aaka! Ia aaka!

Diat baa diat babo maani ko ra kum paraau, diat tadaaru ko ra nuna kum ngaala na wuwuwung!

60 minit ot ku ma ia aaka raap!

20 Muaat inaanga u ra maawa, muaat a gaايا uni!
 A taara anun God ma a kum aapostolo ma ra
 kum propet, muaat a gaايا!
 God i taar a naagagon na binabaalu karomi u ra
 kum utnaa i paami un muaat.’ ”

21 Ma raa dekdek na aangelo i lo paa ina ngaala
 na waat, welaar ma ina waat na gingina wit, ma
 i ong lop wai nataai ma i piri naa,
 “Din ong na kaankaan wa a ngaala na taamaan
 Baabylon welaar ma ina waat bi,
 ma pa din baboi balet ma.

22 In ingaa ra kum tena paam kelekele ma ra
 kum tena ipip kaaaur ma ra kum tena ipip
 tawuru ma ra tinaangi i ra kum gitaa
 pain te balet ma in walangoro taai naam.
 Pa ta tena pinapaam na lima balet ma in ki naam.
 Ma pain te balet ma in walangoro taa a tinaangi i
 ra ina waat na gingina wit naam.

23 Pain ta kaapa na laam balet ma
 in baara naam.
 Pain te balet ma in walangoro taa
 in ingaan ta matakina tinaulaa, a baarmaan
 ma ra tauraara naam.
 Namuga anum kum tena wiura diat a kum ngaala
 na tadaaru u ra rakrakaan buaal.
 U ben araara paa a kum wunwuna taara raap ma
 ra num malira.

24 A gaap i ra kum propet ma ra kum taara anun
 God,
 ma diat raap kaai baa di aak doko diat u ra
 rakrakaan buaal,
 di babo baraata a gaapindiat irong Baabylon.”

19

A pir walaawa inaanga nate u ra maawa

¹ Baa i raap a kum utnaa mi, iaau walangoro a ngaala na marurunga welaar ma ra ingaa ra ngaala na kor na taara inaanga u ra maawa diat kulkulaai lenbi,

“Aaleluia!

A warwalaauun, a minamaar ma ra dekdek anu ra nundaat God ku,

² maa anuna kum naagagon i lingtatuna ma i takado.

I naagagon a paamuk na tabuan baa a iaana i rarang u ra nuna aakaina mangamangaan, ia baa i baanaakaka a rakrakaan buaal ma nuna kum paamuk na mangamangaan.

God ia taar taa a naagagon na binabaalu karomi, kabina u ra gaap i ra nuna kum tultul, baa i aak doko wa diat.”

³ Ma diat kulkulaai balet naa,
“Aaleluia!

Ma in tubalina baa i waan tato unaanga nate pa in raap ma pa in raap.”

⁴ A 24 na mukmuga ma waat na lalaaun na wawaki diat puka pari ma ra urur, ma diat lotu karom God, ia baa i ki u ra nuna kiki na king ma diat piri naa,

“Aamen, Aaleluia!”

⁵ Io, in ingaan raa i waan paat ko ra kiki na king, i piri naa,

“Muaat a pir walaawa paa anundaat God, muaat anuna kum tultul,

a kum kinkinalik ma ra kum ngaalangaala kaai,

muaat baa muaat urur karomi!”

⁶ Ma iaau walangoro a marurunga baa i welaar ma ra ingaa ra ngaala na kor na taara, a rurunga i ra top na aalataura ma ra pakpagur, i kulkulaai naa,

“Aaleluia!

Maa anundaat Tadaaru God,
ia baa i dekdek aakit i ki na king.

⁷ Daat a gaايا,
ma daat a taar a ngaala na pir walaawa karomi!

Maa kabina a bung na paakamaau anu ra Naat na Sip ia waan paat,
ma nuna tabuan ia waninaar.

⁸ Di aa taar taa a koina maalu, baa i kaapakaapa ma i gomgom taa ra tabuan,
kupi in mong mai.”

A kum kokoina maalu maa, diat tur wakilang a kum takado na mangamangaan anu ra taara anun God.

⁹ Io, aangelo i piri taang naa, “Un timui lenbi: Diat baa di ben pa diat kup a lukaara na paakamaau anu ra Naat na Sip, diat daan!” Ma i piri kaai naa, “A kum pirpir mi a kum lingtatuna na pirpir ut anun God.”

¹⁰ U ra pakaana bung maa, iaau puka pari ma ra urur naa ra ru kakina kupi ang lotu karomi. Iaku i piri taang naa, “Koku! Iaau kaai a tultul ku welaar ma ui ma ra kum tatem liklik baa diat paam akoto a pirpir anun Iesu. Un lotu karom God! Maa a pirpir anun Iesu, ia ut maa i wakaamtur a taara kupi diat a pirpir na propet.”

Ia baa i kaa u ra kabaang na os

¹¹ Iaa u babo a maawa ia tapaapa ma iaa u babo a kabaang na os i tur namuga taang. Ma ia baa i ki nate uni di waatungi naa “Ia baa i dowot u ra nuna pinapaam” ma “Ia baa i lingtatuna.” Anuna naagagon ma anuna wineium i takado. ¹² Ruin kiok na mataana i welaar ma ra kupkup i ra nguan, ma mongoro na kaaeng na king i taana u ra in lorina. Ma di timu taa a iang uni, baa pa te i nunurai, ia ot ku i nunurai. ¹³ I mong ma ra maalu baa di walopi u ra gaap. Ma a iaa ra muaana maa “A Pirpir anun God.” ¹⁴ A kor na taara na wineium taanginaanga u ra maawa diat kaa u ra kum kabaang na os ma diat murmuri. Diat mong ma ra kum kokoina gomgom na kabaang na maalu. ¹⁵ Ma in liwan na wineium baa i wangwangaan aakit i waan paat ko ra waana, kupi in pakaat a kum wunwuna taara mai, ma in naagagon adekdek diat ma ra ina buka na aaen. I paapaa ginagina a kum waina waain u ra tung na waat baa i tur wakilang a kaankaan anun God, ia baa i dekdek aakit. ¹⁶ Ma u ra nuna maalu ma u ra paraagum na kakina di aa timu taa a iaana lenbi,

A KING ANU RA KUM KING MA A TADAARU
ANU RA KUM TADAARU.

¹⁷ Io, iaa u babo raa aangelo i tur taau u ra in mage, ma i wewataai ma ina ngaala na ingaana karom a kum pika raap baa diat rowo u ra maup naa, “Muaat rowo urin, muaat a waan ungaai u ra ngaala na lukaara anun God. ¹⁸ Ma muaat a aan a kamanong i ra kum king, a kum mukmuga anu ra taara na wineium, a kum taara na wineium, a kum os ma diat kaai baa diat kaa un diat, ma ra kamanong i ra taara raap, a kum wilawilaa

ma diat baa wakir a kum wilawilaau, a kum kinkinalik ma ra kum ngaalangaala.”

¹⁹ Io, iaau babo a kuaabaar na wewagua ma ra kum king taanga u ra rakrakaan buaal, ma ra nundiat kum kor na taara na wineium baa diat waan ungaai kupi diat a weium ma ia baa i kaa u ra os ma ra nuna kor na taara na wineium.

²⁰ Iaku di paam koto paa a kuaabaar na wewagua ungaai ma ra warwaruga na propet, ia baa i paam a kum utnaa na kakaian u ra iaa ra kuaabaar na wewagua. Baa i paam a kum utnaa na kakaian maa, i waruga pa diat baa a wakilang i ra kuaabaar na wewagua kuraa un diat, ma diat lotu karom a taabataaba i ra kuaabaar na wewagua. Di ong lalaaun taa a warwaruga na propet ma ra kuaabaar na wewagua u ra ngaala na tung na nguan baa i kup ma ra saalfa. ²¹ Di aak doko wa anundiaar kor na taara na wineium ma ra in liwan na wineium, baa i waan paat ko ra waan ia baa i kaa u ra os. Ma ra kum pika raap diat aan a kamanong indiat ma diat maaur aakit uni.

20

Raa aarip na kilaala

¹ Iaau babo paa raa aangelo i waan pari taang-inaanga u ra maawa, i paam a ki ko ra ngaala na tung baa pa di babo laar paa a tuktukina, ma i paam paa kaai a ngaala na sen. ² I paam koto paa a draagon, ina wui taanga naraap, baa di waatungi naa a Tena Wetakun, baa Saataan. I sen akoto taai tuk baa raa aarip na kilaala in raap. ³ I ong aperi taai u ra ngaala na tung maa, i balbalaat ma i lok baat taai, kupi koku balet ma i waruga

a kum wunwuna taara tuk raa aarip na kilaala maa in raap. Namur taana din palaa wai kupi in laangalaanga paa ku ta kinalik na pakaana bung.

⁴ Iaa u babo a kum kiki na king, ma diat baa diat ki nate un diat, baa di aa taar taa a naagagon taan diat kupi diat a naagagon. Ma iaa u babo a nio ra kum taara baa di aa pakaat kutu wa a kum lorindiat, kabina u ra nundiat wewapua kaapa un Iesu ma u ra pirpir anun God. Pa diat lotu karom a kuaabaar na wewagua ma ra taabataabaina, ma pa di ung a wakilang anu ra kuaabaar na wewagua u ra kum maarindiat baa u ra kum limaandiat. Diat lalaaun balet ma diat naagagon ungaai ma Kaarisito raa aarip na kilaala. ⁵ Mi ia a mugaana tinur balet ko ra minaat. Iaku diat raap baa diat aa maat ma pa diat lalaaun balet u ra pakaana bung maa, diat a inep tuk raa aarip na kilaala maa in raap ut, io diat a tur maraagaam. ⁶ Diat baa di walaaun diat u ra mugaana tinur balet ko ra minaat, diat daan ma diat a gomgom na taara anun God. Pa diat a kariaana ma a dekdek i ra weru minaat. Diat a kum tena wetabaar karom God ma Kaarisito. Diat a naagagon ungaai ma Kaarisito raa aarip na kilaala.

Di uwia paa Saataan

⁷ Baa raa aarip na kilaala maa ia raap, din palaa wa Saataan ko ra nuna kini na karabus. ⁸ Io, in waan kupi in waruga paa a kum wunwuna taara kon waat na mataana dadaip, a kum wunwuna taara baa di waatung diat ma Gog ma Maagog. In ben ungaai diat kup a wineium. A nilulukindiat in ngaala welaar ma ra woio taanga nakonu. ⁹ Ma

diat a waan weraan u ra rakrakaan buaal, ma diat a tur lili paa a taara anun God u ra ngaala na taamaan baa God i maari aakiti. Iaku a nguan in puka pari taanginaanga u ra maawa ma in tun raap wa a taara na wineium maa. ¹⁰ Ma din ong pari wa Saataan, ia baa i waruga pa diat. In ki u ra ngaala na tung na nguan baa i kup ma ra saalfa baa di aa ong pari taa mun a kuaabaar na wewagua ma ra warwaruga na propet iaai. Matira din wakadik ditul u ra mage ma ra marum, pa in raap ma pa in raap.

A tintinip na naagagon

¹¹ Io, iaau babo a ngaala na kiki na king i kabaang, ma iaau babo kaai ia baa i ki uni. Ma a rakrakaan buaal ma ra baakut diaar panaai ko ra mataana, pa ta pakaana balet ma anundiaar. ¹² Iaau babo a kum minaat raap, a kum ngaalangaala ma ra kum kinkinalik, baa diat tur namuga taa ra kiki na king, ma di palaa a kum buk. Di palaa balet raa buk, ia a buk na lalaaun. Ma di naagagon a kum minaat welaar ma ra nundiat kum pinapaam baa di aa timu koto taai u ra kum buk. ¹³ A pakaana taai i taar apaat wa balet a kum minaat baa diat maat nataai. A minaat ma Edes a taamaan na nion, diaar kaai diaar taar apaat wa a kum minaat baa kuraa matira un diaar. Di naagagon diat raaraa welaar ut ma ra nundiat kum pinapaam. ¹⁴ Namur di ong pari wa a minaat ma Edes u ra ngaala na tung na nguan. A tung na nguan maa ia a weru minaat. ¹⁵ Ma diat baa pa di timu a kum iaandiat u ra buk na lalaaun di ong pari wa diat u ra ngaala na tung na nguan.

21

A matakina maawa ma ra matakina rakrakaan buaal

¹ Namur iaau babo a matakina maawa ma ra matakina rakrakaan buaal, maa a mugaana maawa ma ra mugaana rakrakaan buaal diaar aa panaai ma pa ta pakaana taai ma. ² Ma iaau babo a matakina Ierusalem, a gomgom na taamaan anun God, i waan pari taanginaanga u ra maawa kon God. Di aa waninaar taai welaar ma di aa wamong wakaak taa a matakina tinaulaa, a tauraara na tabuan kup anuna muaana. ³ Ma iaau walangoro ina ngaala na ingaan raa taanginaanga u ra kiki na king i piri naa, “Baboi, a taamaan anun God ia ki karom a taara, ma ia ut in ki ungaai ma diat. Ma diat anuna taara, God in ki ungaai ma diat, ma ia ut in God anundiat. ⁴ Ma in upa wa a lur na mataandiat raap. Pain ta minaat balet ma, pa ta tapunuk, pa ta tinaangi ma pa ta ngunungut ma, maa a kum utnaa taanga namuga diat aa panaai.”

⁵ Ma ia baa i ki u ra kiki na king i piri naa, “Baboi, mi iaau wamatakina a kum utnaa raap! Un timu koto a kum pirpir bi, maa a kum pirpir mi diat lingtatuna ma i tale baa din nurnur uni.”

⁶ Ma i piri taang lenbi, “Ia raap! Iaau a Aalpa ma ra Omegaa, a turpaaina ma ra tintinipina. Ia baa i maruk ang wainimi ma ra palaa ko ra mataana daanim, a palaa na lalaaun, baa pa in kuli. ⁷ Ia baa a tena niuwia in kale paa a kum utnaa raap mi, ma iaau ang God anuna, ma ia maa natunglik.

⁸ “A kum tena bunurut, ma diat baa pa diat nurnur, ma diat baa anundiat mangamangaan i

dur, ma a kum tena aak doko taara, ma diat baa diat paam a kum paamuk na mangamangaan, a kum tena paam uraura, a kum tena lotu karom a kum taabataaba, ma ra kum tena warwaruga raap, anundiat wanua a ngaala na tung na nguan baa i kup ma ra saalfa. Bi ia a weru minaat.”

A matakina Ierusalem

⁹ Raa kon 7 na aangelo, baa diat paam 7 na laa baa i teng ma 7 na tintinip na kinadik, i waan paat ma i piri taang naa, “Waan urin, ang waiaa ta ui u ra matakina tinaulaa, a tabuan anu ra Naat na Sip.” ¹⁰ Iaa u teng ma ra Takado na Nion, ma a aangelo maa i lo tato pa iaa u unaanga u ra ngaala na taangaai baa i tur aakit unaanga nate. Ma i waiaa ta iaa u un Ierusalem a gomgom na taamaan anun God, i waan pari taanginaanga u ra maawa kon God. ¹¹ I baarabaara ma ra minamaarin God, a kaapakaapaina i papakaat welaar ma ra ina ngaatngaat na waat di waatungi naa iaaspaar, i baarabaara welaar ma ra galaas. ¹² A ngaala na liplip uni i tur unaanga aakit nate, ma 12 balbalaatina ma 12 aangelo diat tur naa ra 12 balbalaatina. Ma u ra kum balbalaat maa di aa timu taa a kum iaa ra 12 wuna taara Israael. ¹³ Tula balbalaat ditul babo kup a wanua baa in mataana mage i waan paat iaai, tuldi u ra mataana labur, tuldi u ra mataana taubaar, ma tuldi ditul babo kup a wanua baa in mataana mage i lop iaai. ¹⁴ In kabi ra liplip i ra taamaan maa di paami ma 12 ina waat. Ma u ra kum waat maa, di aa timu taa a iaa ra 12 aapostolo anu ra Naat na Sip.

15 Ma ra aangelo baa mir pirpir, i paam paa a walawalar baa di paami ko ra goled, baa di laana maak a kum utnaa mai, kupi in maak a taamaan Ierusalem mai, ma in maak kaai a kum balbalaatina ma ra liplipina. 16 A taamaan maa waat na papaarina, diat welaar raap taau ku. A iokaanaina ma ra parereina diaar welaar ku. Baa i maak a taamaan ma nuna walawalar, i welaar ma 2,200 na kilomita a iokaanaina, a parereina ma ra tuntunurina, ditul welaar raap ku. 17 A aangelo i maak a butbut i ra liplip, i welaar ma 33 babaluka. I maak ma ra walawalar baa a taara diat laana papaam mai.

18 A liplip di paami ma ra iaaspaar, ma ra taamaan di paami ma ra goled raap ku, i gomgom aakit welaar ma ra galaas. 19 Ma ra kum kabi ra liplip i ra taamaan maa, di wamong diat ma ra aalawur mangaana waat raap baa diat ngaatngaat aakit. A mugaana di paami ma ra iaaspaar, a werudi a saapir, ina bulu na waat, a wetuldi a kaalkidon, a wewaatdi a emiraaled, ina girin na waat, 20 a welimadi a oniks, ina waat i kabaang ma i taar, a we-6 a konilion, ina taar na waat, a we-7 a krisolito, ina gamol na waat, a we-8 a beril, ina girin na waat, a we-9 a topaas, ina gamol na waat, a we-10 a krisopraas, a we-11 a iaasint, ma ra we-12 a aametis, ina taar na waat. 21 12 balbalaat 12 ina kiaau na kalaang ut maa. Raa balbalaat raaina kiaau na kalaang. Aakapi i ra taamaan di paami ma ra goled raap ku, i babo aalur welaar ma ra galaas.

22 Pa iaau babo ta ruma na lotu u ra taamaan maa, kabina maa a Tadaaru God, ia baa i dekdek

aakit, ma ra Naat na Sip diaar ut maa a ruma na lotu u ra taamaan maa. ²³ A taamaan maa pa i iba kup in mage ma ra kalaang kupi diaar a wakaapai, maa a minamaarin God ut i wakaapai, ma a Naat na Sip ia ut maa a laam uni. ²⁴ A kum wunwuna taara diat a waanwaan u ra kaapaina ma ra kum king anu ra rakrakaan buaal diat a lo ruk anundiat kum minamaar unaanga uni. ²⁵ Pain ta bung balet ma baa a kum bonanaakaina diat a balbalaat, kabina maa pa in marum balet ma. ²⁶ A kum wunwuna taara diat a lo ruk anundiat kum utnaa na tadaaru ma ra nundiat kum minamaar unaanga uni. ²⁷ Pain ta dur na utnaa balet ma in ruk unaanga uni, ma pa te baa i laana paam a kum utnaa na wawirwir ma pa te kaai baa i laana warwaruga. Diat baa di aa timu taa a iaandiat u ra buk na lalaaun anu ra Naat na Sip diat ku diat a ruk.

22

A daanim na lalaaun ma ra in diwaai na lalaaun

¹ Io, aangelo i waiaa taa a daanim na lalaaun karom iaau, i kaapakaapa welaar ma ra galaas. I aalir paat ko ra kiki na king anun God, anundiaar ma ra Naat na Sip. ² I aalir naliwan u ra ngaala na aakapi u ra taamaan maa. In diwaai na lalaaun i tur u ra ru papaara daanim maa. U ra kum kalkalaang raap, i laana wa, 12 pakaan un raaraa kilaala. Ma ra dondono diat laana walaangalaanga a kum wunwuna taara raap ko ra kum malaapaang. ³ A kum aakaina utnaa baa a kaankan anun God i ki uni pa din babo ta diat

balet ma. A kiki na king anun God ma anu ra Naat na Sip in ki u ra taamaan maa, ma a kum tultul anun God diat a lotu karomi. ⁴ Diat a babo a mataana, ma din timu taa a iaana u ra kum maarindiat. ⁵ Pain ta marum balet ma. Pain diat a iba balet ma kup a kaapa i ra laam baa a kaapa i ra in mage, maa Tadaaru God ut in taar a kaapa taan diat. Ma diat a naagagon welaar ma ra kum king, pa in raap ma pa in raap.

⁶ A aangelo i piri taang naa, “A kum pirpir mi i lingtatuna ma i tale baa din nurnur uni. A Tadaaru, a God baa i muga a nio ra kum propet kupi diat a wapuaana nuna kum pirpir, i tula wa nuna aangelo kupi in waiaa taa anuna kum tultul u ra kum utnaa baa marawaai in waan paat.”

A winawaan paat balet anun Iesu i marawaai

⁷ Iesu i piri naa, “Walangoroi, marawaai ma ang waan paat! Ia baa i murmur a kum pirpir na propet ko ra buk mi, i daan.”

⁸ Iaa u Ioanes, iaau aa walangoro taa a kum utnaa mi ma iaau aa babo taai. Baa iaau aa walangoro taai ma iaau aa babo taai, iaau puka pari ma ra urur naa ra ru kaki ra aangelo kupi ang lotu karomi, aangelo baa i waiaa taa a kum utnaa mi taang. ⁹ Iaku aangelo i piri ku taang naa, “Koku! Iaa u kaai a tultul ku welaar ma ui ma ra kum tatem liklik a kum propet ma diat raap kaai baa diat murmur a kum pirpir ko ra buk mi. Un lotu karom God!”

¹⁰ Ma i piri taang naa, “Koku u wapidik baat a kum pirpir na propet ko ra buk mi, maa a pakaana bung baa a kum utnaa mi in waan paat uni ia marawaai. ¹¹ Ia baa a tena aakaina din

maadek wai kupi in paam ut anuna kum aakaina, ma ia baa i dur, din maadek wai kupi in paam ut anuna kum dur na mangamangaan, ma ia baa anuna mangamangaan i takado, din maadek wai kupi in paam ut anuna mangamangaan na takado, ma ia kaai baa i gomgom, din maadek wai kupi in paam ut anuna gomgom na mangamangaan.”

¹² Iesu i piri naa, “Walangoroi, marawaai ma ang waan paat! Ang waan paat ungaai ma ra wedok, ma ang dok a taara raap welaar ut ma ra nundiat kum pinapaam raaraa. ¹³ Iaa u a Aalpaa ma ra Omegaa, a turpaaina ma ra tintinipina, iaa u muga aakit ma iaa u murmur aakit.

¹⁴ “Diat baa diat gi agomgom anundiat kum maalu diat daan, ma i takado baa diat a wangaan ko ra in diwaai na lalaaun ma diat a ruk u ra bonanaaka i ra liplip i ra taamaan maa. ¹⁵ Iaku a kum paap, ma ra kum tena paam uraura, ma diat baa diat paam a kum paamuk na mangamangaan, a kum tena aak doko taara, a kum tena lotu karom a kum taabataaba, ma diat baa diat nem a warwaruga ma diat paami, kuraa diat nataamaan u ra liplip.

¹⁶ “Iaa u Iesu, iaa u tula wa anung aangelo kupi in taar a wewapua kaapa mi karom muaat a taara na nurnur u ra kum taamtaamaan. Iaa u ina aakaarin Dewid ma tabuna, ma ina naangnaang na laar baa i baarabaara.”

¹⁷ A Takado na Nion ma ra matakina tinaulaa, a tabuan, diaar piri naa, “Waan urin!” Ma baa te in walangoroi, ia kaai in piri naa, “Waan urin!” Ia baa i maruk, i koina baa in waan urin, ma ia baa

i nemi, ia kaai in inim ko ra palaa na lalaaun baa pa di kuli.

A tintinipina

¹⁸ Iaa u watumaarang diat raap baa diat walan-goro a pirpir na propet ko ra buk mi: Baa te i ot taai ma ta pirpir ingen, God in ot taa kaai a kum kinadik karomi baa di aa wewapua kaapa taau uni u ra buk mi. ¹⁹ Baa te i rakaan wa ta pirpir ko ra pirpir na propet ko ra buk mi, God kaai in rakaan wa nuna tiniba koni ko ra in diwaai na lalaaun, ma ko ra gongom na taamaan anun God, baa di aa wewapua kaapa taau uni u ra buk mi.

²⁰ Ia baa i wewapua kaapa u ra kum utnaa mi i piri lenbi, “Maia, marawaai ma ang waan paat.”

Aamen. Waan urin Tadaaru Iesu.

²¹ A maarmaari anu ra Tadaaru Iesu in ki karom a taara raap anun God. Aamen.

BUK TAABU MATAKIN
The New Testament in the Ramoovina Language of
Papua New Guinea
Nupela Testamen long tokples Ramoovina long
Niugini

copyright © 2006 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Ramoovina

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2016-09-20

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files dated 9 Oct 2020

d012ec6e-d199-5aa4-85c8-36d400ff7b21